O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI

O'ZBEKISTON «MILLIY TIKLANISH» DEMOKRATIK PARTIYASI

2007-yil, 11-aprel, chorshanba, 15 (398)-son.

Миллий тикланиш — миллат келажаги

MILLIY TIKLANISH

Gazeta 1995-yil, 10-iyundan chiqa boshlagan

Haftalik gazeta

O'zbekiston "Milliy tiklanish" demokratik partiyasining ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy gazetasi

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида

ЯНГИ ҚОНУН ҚИММАТЛИ ҚОҒОЗЛАР БОЗОРИНИ ТАРТИБГА СОЛАДИ

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракция йиғилиши бўлиб ўтди. Унда фракция ва партия Марказий кенгаши аъзолари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Фракция аъзолари Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ялпи йиғилиши муҳокамасига қўйилаётган бир қатор қонун лойиҳалари юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Хусусан, "Қимматли қоғозлар бозори тўғрисида"ги қонун лойиҳаси қизғин муҳокама қилинди. Йиғилишда иштирок этган Давлат мулки қўмитаси раиси ўринбосари Камолиддин Толипов депутатларга мамлакатимизда қимматли қоғозлар тўғрисидаги қонунчиликнинг шаклланиши, мазкур соҳада ислоҳотлар чуқурлашгани, иқтисодиётнинг алоҳида йўналишлари ва фонд бозорининг ривожланиши босқичма-босқич амалга оширилгани тўғрисида ахборот берди.

Республикамизда мустақилликнинг дастлабки йилларидаёқ мазкур соҳага алоҳида эътибор қаратилиб, бир қатор қонунлар қабул қилинган. Лекин уларнинг алоҳида меъёрлари бир-бирини такрорлаши, айрим моддалар жаҳон талабларига мос келмаслиги янги қонуннинг қабул қилинишини тақозо қилади. Мамлакатимиз Президентининг 2006 йил 27 сентябрдаги "Қимматли қоғозлар бозорини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорига асосан ушбу қонун лойиҳаси тайёрланди.

Шунингдек, йиғилишда жорий йилнинг 2 апрель куни бўлиб ўтган фракция йиғилиши қарорларининг ижроси тўғрисида ҳам депутатларнинг ахборотлари эшитилди.

Фракция йиғилишида партия ҳаётига оид бошқа масалалар ҳам муҳокама қилинди.

Ўз мухбиримиз.

ФАОЛЛАР ТАШАББУСИ

ЎзМТДП Самарқанд туман кенгаши томонидан «Иқтидорли болалар — келажак таянчи» мавзуида тадбир ўтказилди.

* * *

Партиянинг Пешку туман кенгаши ташаббуси билан «Миллий тикланиш — боқий партия» мавзуида тадбир ташкил этилди.

* * *

ЎзМТДП Балиқчи туман кенгаши томонидан «Аёлларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш» мавзуида давра суҳбати уюштирилди.

* * *

Партиянинг Жиззах шаҳар кенгаши ташаббуси билан «Камолот қизлари» мавзуида тадбир бўлиб ўтди.

* * *

ЎзМТДП Наманган туман кенгаши томонидан «Дин ва ёшлар» мавзуида учрашув ташкил этилди.

* * *

Партиянинг Чирчиқ туман кенгаши ташаббуси билан «Ёшлар — миллат фахри» мавзуида тадбир бўлиб ўтди.

* * *

ЎзМТДП Пайариқ туман кенгаши томонидан «Соғлом турмуш тарзи — саломатлик гарови» мавзуида давра суҳбати ўтказилди.

* * *

Партиянинг Ўзбекистон туман кенгаши ташаббуси билан «Миллий қадриятлар боқийдир» мавзуида тадбир уюштирилди.

* * *

ЎзМТДП Ғиждувон туман кенгаши томонидан «Ижтимоий ҳимоя йили»га бағишланган давра суҳбати ташкил этилди.

ЎзМТДП Марказий кенгаши Матбуот хизмати.

Партия ҳаёти

ЎзМТДП Марказий кенгаши раёсатининг Урганчда бўлиб ўтган йиғилишидан сўнг мухбиримиз МК раиси Х.Дўстмуҳамедовга бир неча саволлар билан мурожаат қилди.

ШУ КУННИНГ ТАЛАБИ — ФАОЛЛИК!

— Хурматли Хуршид Набиевич! Хабаримиз бор, март ойининг ичида партиямиз Марказий кенгаши раҳбарияти иштирокида барча вилоятларда ҳудудий партия кенгашларининг кенгайтирилган йиғилишлари бўлиб ўтди. Тиғиз муддатда бунча йиғилиш ўтказилишининг сабаблари ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Мана, беш ойдирки, республикамиздаги барча сиёсий партиялар, шу жумладан "Миллий тикланиш" демократик партиямиз фаолиятида ўзгача руҳ, ўзгача кайфият ҳукмрон. Бу ўзгариш республикамиз Президенти муҳтарам Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг қонунчилик ташаббусида Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритган қонун лойиҳалари билан боғлиқ. "Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий Қонунининг қабул қилинишини мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги улкан воқеалардан бири деб аташ мумкин. Ҳажман ихчам, яъни, 8 моддадан иборат Қонун жамиятни демократлаштириш, фуқаролик жамиятини барпо этиш борасида тарихий аҳамият касб этади. Шу қадар аҳамиятли ҳуқуқий асос яратилаётган бир пайтда сиёсий партия зудлик билан янги шароитларда фаолият юритиш учун шай турмоғи лозим. Бунинг учун, биринчи навбатда, мавжуд имкониятларни бир қур назардан ўтказиш, қуйи бўғин фаоллари ва вакиллари билан юзма-юз кўришиш лозим топилди. Февраль ойида бўлиб ўтган Марказий кенгаш раёсати шундай қарорга келди ва шу асосда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар кенгашларининг кенгайтирилган йиғилишлари бўлиб ўтди.

— Кечирасиз, сиз айтган Конституциявий Қонун Олий Мажлис Сенатининг тўққизинчи ялпи мажлисида маъқулланган бўлса-да, у 2008 йилнинг январь ойидан кучга киради, айтмоқчиманки, ҳозирдан унга тайёргарлик бошланиши эртароқ эмасми?

— Мутлақо эрта эмас! Шу ўринда Республикамиз Конституциясининг 14 йиллиги муносабати билан ўтказилган тантанали йиғилишда маъруза қилган Юртбошимиз айтган бир гапни эслатиш жоиз деб ўйлайман: "Воқеликнинг ортида эмас, балки унинг олдида юришимиз керак..." Мен бу гапни сиёсий партиялар шаънига айтилгандек қабул қилдим. Тўғри-да, мана шундай бир пайтда сиёсий партия сусткашлик қилса, ўзининг ҳаракатчанлиги, уюшқоқлиги, етакчилигини намоён этмаса, у ҳаётдан орқада қолиб кетиши муқаррар.

Шунга йўл қўймаслик мақсадида биз аввало партия аъзоларини қайта рўйхатдан ўтказиш ишларини жадаллаштиришга, мумкин қадар тезроқ ниҳоясига етказишга киришдик. Ўзингизга (газетхонларимизга ҳам) маълум,

(Давоми 2-бетда).

Сайёр раёсат йиғилиши

ХОРАЗМ ТАЖРИБАСИ: ИБРАТ ВА ТАШАББУС

Урганч шаҳрида Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий кенгашининг сайёр раёсат йиғилиши бўлиб ўтди. Унда партия ҳаёти билан боғлиқ бир қатор масалалар, партиянинг омма ўртасидаги мавқеи, вилоят кенгашларининг иш фаолияти муҳокама этилди. Йиғилишда партиянинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракция аъзолари, Марказий кенгаш ходимлари, вилоят кенгашлари раислари ва партия фаоллари иштирок этишди. Раёсат йиғилишини партия Марказий кенгаши ҳамда Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги партия фракцияси раҳбари Хуршид Дўстмуҳамедов олиб борди.

"Миллий тикланиш" демократик партияси халқимиз ҳаётига тобора чуқур кириб бориб, кенг омма орасида танилмоқда. Айниқса, бу кейинги йилларда яққол сезиляпти. Бундай ижобий ҳолни мамлакатимизнинг барча туман ва шаҳарларида кўриш мумкин. Натижада одамлар ўртасида партиянинг мавқеи ортиб боряпти.

Бу борада Хоразм вилояти тажрибаси оммалаштиришга арзийди. Ҳудуддаги 155 та бошланғич ташкилот 2,5 мингга яқин партия аъзосини бирлаштириб, барча жабҳаларда фаолият юритмоқда. Партия аъзолари партиянинг миллий ватанпарварлик ғояларини илгари суриб, Президентимиз томонидан эълон қилинган "Ижтимоий ҳимоя йили" давлат дастурини бажаришда, ёшларни ватанга муҳаббат туйғулари руҳида тарбиялашда, уларни терроризм, турли экстремистик оқимлардан сақлаб қолишда ўз ҳиссаларини қўшиб келмоқдалар.

Бунда аввало, бошланғич партия ташкилотларининг алоҳида ўрни бор. Амалий ишлар дастлаб мазкур бўғинларда рўёбга чиқади. Натижада туман кенгашларида ҳам ишнинг самараси яққол кўзга ташланади. Масалан, Хонқа, Қўшкўпир, Шовот туман кенгашлари

ва Урганч шаҳар кенгаши иш тажрибаси фикримизга мисол бўла олади.

Тадбир пайтида раёсат йиғилиши қатнашчилари Янгиариқ туман кенгаши ва Янгиариқ туманидаги «Остона» қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежи бошланғич партия ташкилотининг фаолияти билан яқиндан танишдилар ва партия фаоллари билан учрашдилар.

Партия сафларини фидойи ва ташаббускор аъзолар ҳисобига тўлдириш ҳам ўз самарасини беряпти. Ана шундай инсонлар танлаб олинаётганлиги боис иш жонланиб бормоқда. Пировардида партия ходимлари ўртасида тажриба алмашиш, ўз билимларини мунтазам равишда ошириб бориш анъанага айланган.

Аъзолик бадалларини ўз вақтида тўплаш ҳам партия фаолиятининг асосий вазифаларидан биридир. Вилоятда бу масала ҳам ижобий ҳал этиб келиняпти. Туман ва шаҳар кенгашлари ҳисоб рақамларида доимо маблағ мавжудлиги боис мунтазам равишда турли хил тадбирлар ўтказиб келинмоқда. Партиянинг жорий йил 21 февраль куни бўлиб ўтган раёсат йиғилишида ўтган йилдаги ишлар муҳокама қилинган ва Хоразм вилояти тажрибаси маъқулланганди.

Партиянинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар кенгашлари фаолияти билан батафсил танишиб, уларни шартли равишда уч гуруҳга бўлиш мумкин. Бунда аввало, ишни ташкил этиш кўлами, фаолиятининг савияси эътиборга олинади. Биринчи ва иккинчи гуруҳларга кирадиган вилоятларда ишда озмикўпми олдинга силжиш сезилади, шунингдек, кадрларнинг савияси ва ишга муносабатида ижобий ҳолларни кўриш мумкин. Учинчи гуруҳга мансуб вилоятларда эса иш қониқарсиз ташкил этилган.

Ишни яхши йўлга қўйиш учун вилоят кенгаши таркиби туман (шаҳар) кенгаши раислари, вилоят кенгаши депутатларидан ташкил топиши керак. Туман кенгашлари аъзолари таркибига туман кенгаши депутати киритилса, ҳудудий кенгашларга жойлардаги нуфузли кишилар жалб этилса мақсадга мувофиқ бўларди.

Партия анжумани очиқ мулоқот тарзида ўтиб, қизғин баҳс-мунозараларга бой бўлди. Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари партия фаоллари саволларига батафсил жавоб беришди.

Сайёр раёсат йиғилиши якунида унинг иштирокчилари Хива шаҳридаги Маъмун академияси музейи, Урганч шаҳридаги мустақиллик йилларида барпо этилган диққатга сазовор жойлар ва Хивадаги миллийлигимиз таянчлари ҳисобланган меъморчилик обидалари билан яқиндан танишдилар.

Х. КАРИМОВ.

Долзарб мавзу

АДАШГАН ТАҚДИРЛАР

Кейинги йилларда тилимизга «одам савдоси» маъносини билдирувчи «траффик» деган янги сўз кириб келди. Пул учун иймонини, диёнатини сотиб, ҳали ҳаётнинг аччиқ-чучугини кўрмаган ёш қизларни алдаб, уларни хориждаги ҳамтовоқларига қул қилиб сотаётган кишилар пайдо бўлди. Айрим қиз-жувонлар, афсуски, катта маошли иш, хорижда ўқиш ёки бадавлат хорижлик билан оила қуриш ҳақидаги эълонларга, уларни бераётган шахсларнинг алдовига чув тушиб қолишяпти.

...Эри ташлаб кетгач, икки ногирон боласи билан қолган Моҳира кимдан нажот кутиш, бошини қаерга уришни билмай қолди. Ўзга шаҳарга келин бўлиб тушган, ота-онаси узоқда бўлса, яқин атрофда қариндош-уруғи бўлмаса, нима қилсин? Бунинг устига ҳеч қаерда ишламайди, тайинли касб-кори ҳам йўқ. Шуларни ўйлаб, иш қидиришга аҳд қилди. Қанча оворагарчиликдан кейин «Гўзаллик салони»га фаррош бўлиб жойлашди. Фақат маоши жуда кам экан.

Сартарошхонага келадиган аксарият аёллар хорижга бориб ишлаб, пулдор бўлиб келаётганлиги ҳақида оғиз тўлдириб гапиришарди.

Бу гапларни эшитиб Моҳиранинг ҳам ҳаловати йўқолди. Ахийри, сочини турмаклатиш учун тез-тез келадиган Шаҳло исмли аёлга маслаҳат солди:

— Чет элга ишга бормоқчийдим, бир айтувдингиз, танишим бор деб... Ёрдам берсангиз.

Шаҳло энди Моҳирага қизиқиб қарай бошлади.

— Ҳа, танишим бор. Эртага манави манзилга боринг, унинг олдига бирга ўтамиз, — дея бир парча қоғозни Моҳирага узатди.

Эртаси куни қоғозда кўрсатилган жойга борган Моҳира эшик олдида Шаҳлога дуч келди.

— Сизни Кореяга юбораман, у ерда қути чиқарадиган фабрикада ишлайсиз, — деди мезбон ортиқча мулозаматсиз мақсадга ўтиб. — Бир ойдан сўнг кетишингиз мумкин. Албатта, кетиш харажатларини олдиндан тўлайсиз.

— Қанча бўлади? — сўради Моҳира шошилиб.

— Икки миллион сўм.

— Икки миллион...

(Давоми 2-бетда).

Ният

Ризқимиз бутун бўлгай...

Ёмғир шаррос қуйяпти....

Дераза ортидан қушларнинг чуғур-чуғури эшитилади. Улар кейинги кунларда кетма-кет ёғаётган ёмғирдан нолишаётгандек гўё. «Этларим жунжикиб, патларим хурпайиб кетганидан ҳеч зоғга кўрингим келмаяпти», дейди мусича шеригига. Унисининг ҳам ҳасратидан чанг чиққулик. «Насибамни ердан териб ейман десам, ҳаммаёқ сув. Нозиккина оёқларим лойга ботиб қоляпти»...

Чуғуруқ овози кучайгандан кучаяди. Мусичаларга яна «шериклари» ҳам қўшилишади.

Ёмғир шаррос қуйяпти...

Ёмғирдан ҳосил бўлган ҳалқоблардан замин гўё зах босиб кетгандек бўлса-да, сал шамол туриши билан бутун сувни бағрига сингдириб юбораётганининг гувоҳимиз. Энди гуллай бошлаган мевали дарахтлар ёмғир, шамол, салқин ҳаводан чўчиб, барг ёзолмай, тўла гуллолмай бир неча кун қуёш нурларига интиқ бўлишди. Чунки ҳавонинг ўзгаришига, кунлар илиқ-иссиқ бўлишига ишонишганди. Энди эса кута-кута ўз кучларини кўрсатмоқ исташтди. Ҳар қандай «қаршилик» ҳам дарахтларнинг чамандек гуллашига, кечагина ҳувиллаб ётган теваракатроф аста-секин кўркамлаша, кўкламлаша бошлашига тўсқинлик қилолмади. Дарахтлар намиқиб кетган бўлишса-да, барг ёза бошлашди. Ҳар баргики, кўмкўк. Тикилиб қаранг, ялтиллаб турибди. Ҳали нозик, майин. Янги туғилган Самиҳнинг жажжи, пахтадек юмшоқ юзларидан андоза олгандек.

Ёмғир ёғяпти...

Иссиқ хонада ёзув-чизув, компьютер ишлари авжида. Деразадан ёғаётган ёмғирни жимгина кузатиб турган шогирдимизнинг дилидагиси тилига кўчди: «Бу барака ёмғири. Ишқилиб бизнинг қишлоқда ҳам ёғаётган бўлсин-да...» Ҳаммамиз беихтиёр унга қарадик. Йигитчанинг хаёли шу дамда лалми ердан бу йил ҳам арзигулик ҳосил олиш ниятида осмону фалакдан ризқ-насиба «ёмғири» ёғилишини интизорлик билан кутаётган олис қишлоғи одамларида эди. Шу куни водий ҳудудларида, Хоразм, Қорақалпоғистон, Самарқандда ҳам юртимиз, элимизга ризқ-насиба «ваъда» қилгувчи ёғаётганини англадик.

Кеча эрталабдан қуёш мўралаб қолди. Нурини ҳар ён соча бошлади. Олди иссиқ кунлар яқинлигига ишора эди бу. Илоҳим, хосиятли ёғингарчиликлар юртимизга қут-барака олиб келсин. Бободеҳқонимизнинг айни тилагани, сўрагани юз кўрсатсин. Кўпчиб турган ерларининг ҳосили мўл бўлсин. Шунда ризқимиз бутун бўлгай.

Умида ФАЙЗИЕВА.

Амир Темур таваллудига 671 йил тўлди

Соҳибқирон даврида Ҳинд дарёси соҳилларидан Волга бўйларигача, Олтой тоғлари ва мўғул даштларидан Болқон ва Ўртаер денгизи субтропик тупроғигача бўлган ҳудудни эгаллаган буюк, қудратли империяни бунёд этишда инсонпарварлик ғояси энг муҳим омил бўлиб хизмат қилган. Амир Темур қайси мамлакатни забт этмоқчи бўлса, тўғри тадбир ва кенгаш билан, хатога йўл қўймаслик учун сергарлик ва эҳтиёткорлик билан иш тутган. Энг муҳими, қайси ишни чораю тадбир билан битиришнинг иложи бўлса, уни қилич ишлатмай амалга оширган.

СОҲИБҚИРОН ДАВРИДА АДОЛАТ

«Ҳар мамлакатда адолат эшигини очдим, — деб ёзади Амир Темур. — Зулму ситам йўлини тўсдим. Ўз эрки билан менга бўйсунган вилоят ҳокимларига ўша юрт ҳукуматини қайтариб бердим ва уларни инъому эҳсон билан қадрлаб, ўзимга мутеъ қилиб олдим, бўйсунмаганларни эса қилмишларига яраша жазоладим. Одил, оқил ва уддабурон кишиларни уларга ҳоким этиб тайинладим».

Адолат тарафдори бўлган халқпарвар соҳибқирон мамлакатда жабр-зулм ва фисқу фасод бўлмаслиги, осойишталик ва фаровон турмуш ўрнатилишини истар эди. Шу боисдан барча ҳокимларга қабиҳ ҳатти-ҳаракат, золимлик ва зўравонликдан, раиятдан мол-хирож йиғишда уларни оғир аҳволга солишдан ёки мамлакатни қашшоқликка тушириб қўйишдан сақланиш зарурлигини амр этган. Унинг таърифича, аҳолини хонавайрон қилиш давлат хазинасининг қашшоқланишига олиб келади, бу эса сипоҳнинг тарқалиб кетишига ва салтанатнинг кучсизланишига сабаб бўлади. Шунинг учун солиқ ишларида деҳқоннинг ҳосил ва даромадларини ҳисобга олган ҳолда, уларнинг розилиги билан хирож тузугига мувофиқ, одилона иш тутиш қатъиян талаб қилинган. Солиқ тўпловчи олиқ-солиқни буйруқ бермай, яхши сўз билан олиши, калтак, арқон ишлатиб, ишни уриш-сўкишгача олиб бормаслиги, уларни банд этиб, занжир билан кишанламаслик амр қилинган.

Соҳибқирон "Кимки бирон саҳрони обод қилса, ё бирон боғ кўтартирса, ёхуд бирон хароб бўлиб ётган ерни обод қилса, биринчи йили ундан ҳеч нарса олмасинлар, иккинчи йили раият ўз розилиги билан берганини олсинлар, учинчи йили олиқ-солиқ қонун-қоидасига мувофиқ ҳирож йиғилсин", деб ҳукм чиқарган. Амалдорлар оддий фуқарога жабр-зулм қилса, бечораларга зарар етказган бўлса, етказилган зарарни амалдорлардан ундириб, жабр кўрганларга беришлари шарт ҳисобланган. Хароб бўлиб ётган ерларни эгаси обод қилишга қурби етмаса, унга турли асбоблар ва керакли нарсалар берилсин, токи у ўз ерини обод қилиб олсин, дейди у яна бир қарорида.

Хароб бўлиб ётган ерларда коризлар қуриш, бузилган кўприкларни тузатиш, йўл устида ҳар бир манзилгоҳга работлар қуриш ва йўлларни тузатиш, сақлаш ишларини бажарувчи соқчилар қўйишни буюрган. Йўловчилар молларини ғафлат босиб, ўғирлатиб қўймасликлари учун уларни муҳофазалаш вазифаси ҳам ўша соқчилар зиммасига юкланган. Бундай сиёсат Буюк ипак йўлини мўғул истилосидан кейин қайта тиклашга имкон яратди.

Амир Темурнинг фармони билан ҳар бир шаҳар ва қишлоқда масжид, мадраса ва хонақоҳлар бино қилинган. Фақиру мискинларга лангарҳоналар, яъни йўловчилар кўниб ўтадиган жойлар, камбағал, етимесирларга овқат бериладиган ғарибхоналар бунёд қилинган. Беморлар даволаниши учун шифохоналар қурилган, уларга хизмат қилиш учун эса махсус табиблар тайинланган. Маъмурий дор ул-аморат (ҳукмдор саройи), дор ул адолат (қозихона) ва бошқа иморату иншоотлар барпо этилган.

Соҳибқирон амалга оширган этносиёсат ижтимоий-иқтисодий ва маданий тадбирлар, давлат ва ижтимоий тузум ислоҳотларини истарди. Шу боисдан ҳар бир шаҳарда масжиду мадрасалар қуриш, уламо-ю домлаларни моддий рағбатлантириш сиёсатини амалга оширди. "Яна тажрибамда кўриб билдимки, — деб ёзади у. — Давлат

ларни Марказий Осиё халқлари — ўзбеклар, қозоқлар, туркманлар, қорақалпоқлар ва бошқа этник гуруҳларнинг консолидация ва интеграция жараёнига кучли таъсир ўтказган муҳим омиллардан бири ҳисобланади. Темур ва темурийлар даврида қадимги воҳалар атрофидаги чўл зонасида ишлаб чиқариш ривожланди. Феодал ер ва сув тузуми туфайли узилган алоқалар, минтақа тарқоқлигининг тугатилиши билан яна изга тушди. Мовароуннаҳр шаҳарларида рўй берган маданий ўзгаришлар, ҳунармандчилик ва савдонинг ривожи асосида аҳоли этник харитаси ҳам ўзгарди. Қабилавий зодагонлар ўрнида янги маъмурий табақаларнинг пайдо бўлиши ва бошқа тадбирлар ўлкадаги этномаданий ва этносиёсий жараёнларга ҳам таъсир қилди.

Соҳибқирон инсон тарбияси — одоб-ахлоқи, уни адолатни севишга, ватанпарварлик ва инсонпарварликка ўргатишга катта аҳамият билан қараган. У ёшларнинг илмли бўлишини истарди. Шу боисдан ҳар бир шаҳарда масжиду мадрасалар қуриш, уламо-ю домлаларни моддий рағбатлантириш сиёсатини амалга оширди. "Яна тажрибамда кўриб билдимки, — деб ёзади у. — Давлат агар дину қоида асосида қурилмас экан, тўра-тузукка боғланмас экан, ундай салтанатнинг шукуҳи, қудрати ва тартиби йўқолади... Шунинг учун ҳам мен ўз салтанатим биносини дини ислом, тўра ва тузук асосида мустаҳкамладим. Салтанатни бошқаришимда учраган ҳар қандай воқеа ва ишни тўра ва тузук асосида бажардим".

Ҳудуди катта, кўпмиллатли, ҳар хил диндаги ва иркдаги Буюк империянинг тинч-осойишта, фаровон яшашини таъминлашга интилган Амир Темур мамлакатда қашшоқлик ва гадойлик, очлик ва тиланчилик каби иллатлар бўлмаслиги зарур деб ҳисобларди. Унинг махсус буйруқларидан бирида билагида кучи бор фақир-мискинлар ўз аҳволи, касбу корига қараб иш тутмоғи лозимлиги айтилади. Сармояси қўлидан кетиб қолган савдогарга уни қайта тиклаб олиш учун хазинадан етарли даражада олтин бериш, деҳқонлар ва раиятдан қайси бирининг деҳқончилик қилишга қурби етмаса, керакли буюмларни етказиб бериб, унга ёрдам кўрсатиш ҳам соҳибқирон қатъий амал қилган ҳақиқий инсонпарварлик белгиси ҳисобланади.

Мамлакатнинг обод бўлиши барча тоифадаги фуқароларни иш ва маош билан таъминлаш, уларни ижтимоий ҳимоя қилиш шарт-шароити билан белгиланади, албатта. "Темур тузуклари"да шундай ёзилган: "Менга бўйсунган мамлакатларнинг саййидлари, олимлари, шайхлари, фозил кишилари, дарвишлари, хилватда ўлтирувчи (зоҳидлари)ни суюрғол, вазифа ва маош (нафақа) билан сийлансинлар. Фақиру мискин, бирон касб қилишга ожиз шол-кўрларга нафақа белгиласинлар. Мударрислар ва шайхларига бирон вазифа берсинлар". Амир Темур мамлакатда ишлашга қобил, куч-ғайрати бор шахсларнинг текинхўрлик мақсадида гадойлик, тиланчилик қилишига қаттиқ қарши бўлган. Унинг фармони билан дайди, девоналарни иш билан таъмин қилиш, уйсиз-элсизларни уйли қилиш, гадойликни касб қилган соғлом кишиларни тўплаб, ишдан бўйин ўгирса салтанатдан ҳайдаб чиқариш ёки қул қилиб сотиш ҳукм этилган. "Ҳар мамлакатнинг гадойларига вазифа юклаб берсинлар, токи шу йўл билан гадолик расми йўқотилсин", деб фармон чиқарган эди соҳибқирон. "Яна буюрдимки, — дейилади шу фармонда. — Ҳар бир мамлакат фатҳ этилгач у ернинг гадоларини тўплаб кундалик емиш-ичмишларини бериб, уларга бирон вазифа белгиласинлар. Ҳамда барчаси тамғалансинлар, токи бошқа гадолик қилгудек бўлсалар, уларни узоқ мамлакатларга сотиб юборсинлар ёки ҳайдасинлар. Шундагина гадо зоти мамлакатимдан йўқолади".

Марказий Осиё халқларининг, жумладан ўзбек халқининг этник жиҳатдан халқ сифатида шаклланиши буюк хоразмшоҳлар ва темурийлар салтанатлари даврида бошлангани ниҳоятда аҳамиятлидир. Соҳибқирон ички ва ташқи сиёсатида этно-экология масаласи ҳам муайян ўрин тутган. Бу тарихий тажриба ҳозирги замон учун ҳам ниҳоятда аҳамиятлидир. Темур ва темурийлар ҳукмронлиги даврида шаклланган ўзига хос этномаданий ва этносоциал анъаналар маълум даражада шу кунгача сақланиб келаётир. Уларни чуқур ўрганиб, авайлаб, сақлаб, давр талабига мослаштириб, такомиллаштириш сиёсатчилар ва олимларимиз учун муҳим вазифа бўлмоғи керак, назаримда.

Исо ЖАББОРОВ,
фалсафа фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби.

ШУ КУННИНГ ТАЛАБИ — ФАОЛЛИК!

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

февраль ойидаги раёсат йиғилишида билдирилган очиқ-ошкора танқидий мулоҳазалар самара берди. Бир қатор вилоятларда аъзоларни қайта рўйхатдан ўтказиш, уларга партиямиз аъзолигини тасдиқловчи янги билетлар ва ҳисоб карточкалари тарқатиш якунига етди. Шу аснода биз аъзолик бадали тўлаш интизоми кўрсаткичларини ҳам таҳлил қилдик. Афсуски, бу борада ҳали ҳам аҳвол бирмунча оғир.

— Қайси вилотлар кўрсаткичини қониқарсиз дейиш мумкин?

— Нисбатан олганда у ёки бу вилоят кенгашлари ишни дуруст йўлга қўйган дейиш мумкин, лекин нисбатан олгандагина шундай. Умуман эса барча ҳудудий кенгашларда камчиликлар бор. Айниқса, Фарғона, Наманган вилотлари, Қорақалпоғистон Республикаси ва Тошкент шаҳрида аҳвол анчагина қониқарсиз.

— Партиямиз аъзоларининг умумий сони қанчага етди?

— Ҳисоб-китобларимизга қараганда, ҳозир бу рақам 68 000 дан ўтиб бормоқда. Бу, кўпми-озми, деб сўрашади баъзан. Кам, албатта. Аъзоларимиз қанча кўпайса, шунча яхши-да! Турли тадбирларимизда бир нечтадан юртдошларимиз партиямизга аъзо бўлиш истагини билдиришганида ҳаяжонланиб кетасан, киши. Биз партиямиз хайрихоҳларининг, ундан аъзоларининг сони ой ва кун сайин ортиб бораётганидан мамнунмиз, албатта. Шу билан бирга, биз аъзоларимизнинг сифат кўрсаткичларини ҳам ҳисобга олишни унутолмаймиз. Сифат кўрсаткичи деганда, аъзоларнинг партиямизга садоқати, зиммасидаги бурчни сидқидилдан адо этиши, интизоми ва табиий, фаоллигини назарда тутяпмиз. Партия мана шундай аъзолар ҳисобига қудратли ҳисобланади.

— Апрелнинг учинчи куни Урганчда бўлиб ўтган тадбир хусусида ҳам тўхталсангиз?

— 2006 йил кўрсаткичлари бўйича партиямизнинг Хоразм вилот кенгаши илғор деб топилди. Тажриба алмашиш мақсадида навбатдаги раёсат йиғилишини Урганчда ўтказишга қарор қилинган эди. Февраль ойидаги раёсат йиғилиши қарорининг бажарилиши масаласи Урганчда бандма-банд кўриб чиқилди. Бир йўла юқорида тилга олинган Конституциявий Қонун яратаётган имкониятлар, бераётган ҳуқуқларни адо этишга бўлган ҳозирлик масаласи Хоразм вилояти кенгаши мисолида таҳлил қилинди. Бунда бошланғич ташкилотлар, туман(шаҳар) кенгашлари, шунингдек, туман ва вилот кенгашлари депутатлари фаолияти, айниқса партия гуруҳининг тайёргарлиги масаласига алоҳида эътибор қаратилди.

Мисол учун Хоразм вилояти кенгашига партиямиздан сайланган 4 нафар депутат вилоятда ўзига хос нуфузга эга, масъул вазифаларда хизмат қилишади. Гуруҳ раҳбари Дилором Юсупова педагогика коллежи директори. Келгуси йилнинг январь ойидан кучга кирадиган Қонунда белгиланган ваколатларни юқори савияда бажариш учун мазкур гуруҳ аъзоларидан ўз фаолиятларини алоҳида масъулият билан ғоятда жиддий тарзда кўриб чиқишлари, алоҳида иш режалари тузишларига тўғри келади. Бу ишларда уларга партиямизнинг Қонунчилик палатасидаги фракцияси аъзолари яқиндан ёрдам берадилар.

— Ўз навбатида, фракция аъзоларининг зиммаларидаги вазифалар ҳам олдингидан анча ортади, шундайми?

— Тўғри. Худди шу нуқтаи назардан фракциямиз аъзоларининг ҳар бирлари зиммасига алоҳида вазифалар юкланди. Ушбу вазифалар назарий, ташкилий, бевосита амалий йўналишда бўлиб, уларнинг бари битта мақсадга — Конституциявий Қонунда белгилаб қўйилган ваколатлар ижросини таъминлашга қаратилган.

Бир сўз билан айтганда, "Миллий тикланиш" демократик партияси фаолиятида мутлақо янги саҳифалар очиладиган давр келди, мазкур саҳифалар тарихий аҳамиятга молик воқеалар тафсилоти билан тўлиши эса еткачиларимиз, фаолларимизнинг ҳар қачонгидан жон куйдириб, фидойилик ва жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилишларига боғлиқ бўлади.

Гулбаҳор ОРТИҚҲЎЖАЕВА суҳбатлашди.

АДАШГАН ТАҚДИРЛАР

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Моҳиранинг кўз олди қоронғилашиб кетди.

— Менда бунча пул йўқ-ку.

— Жоним, бирор нарсадан воз кечмасангиз мақсадингизга етолмайсиз. Тилла тақинчоқларингиз бор экан, сотинг. Уйда мебелингиз бордир. Қариндошларингиздан қарз олинг. Пулни қанча тез олиб келсангиз, шунча тез кетасиз. Мана, менга қаранг, хорижга бир неча марта бориб келдим. Тагимда машина, бир неча квартирам бор. Сарфлаган пулингизни уч ойда икки баробар қилиб чиқариб оласиз. Ўйлаб кўринг.

Моҳира икки ҳафта ичида тилла тақинчоқлари, уйдаги жиҳозлари, гиламлари, ҳатто келинлик пайтидан бери авайлаб-асраб келган матоларини ҳам сотди. Аммо пул барибир мўлжалдагига етмади. Нима бўлса бўлар, уларда ҳам инсоф бордир, деган фикрда яна ўша таниш эшик қўнғироғини босди.

— Сизга икки миллион олиб келинг дегандим, бунингиз етмайди...

Моҳира ўрнидан зўрға турди. Яна шунча пулни қаердан олади? Оз эмас, кўп эмас, беш юз минг-а!

Ўйлаб-ўйлаб охири бир хонали уйини гаровга қўйди. Болаларини қўшни вилоятда яшовчи онасиникига олиб бориб қўйгач, гаров пулини олиб, таниш эшикка яна бир бор қадам ранжида қилди.

— Сизга хушхабар бор, — дея кулиб кутиб олди уни аёл. — Мана ҳужжатларингиз тайёр, манови ерга имзо чексангиз бўлди. Энди фақат чипта олиш қолди, холос. Ҳа, айтганча пулнинг қолганини олиб келдингизми? — дея Моҳирага корейс тилида нималардир ёзилган қоғозни узатди.

Моҳира қалтироқ қўллари билан қоғозни қўлига олар экан, унга ёпиштирилган ўзининг сурати ва муҳрни кўриб тинчланди.

Ниҳоят, Моҳира кутган дамлар ҳам етиб келди. Тошкентга кетиш учун машинага чиқар экан, Шаҳло уни аэропортга кузатиб қўёлмаслигини айтди. Кейинги рейс билан албатта, етиб боришини таъкидлади. Тошкентга тунги соат учларда етиб бордилар. Моҳиранинг қўлига

паспорти, ҳужжатлари ва «Тошкент-Шаржа» деб ёзилган чиптани тутқазишди.

Самолёт Шаржага кўнди. Барча йўловчилар тушиб кетди. Салонда ҳеч ким қолмагач, стюардесса унинг манзилга етиб келганлигини маълум қилди.

— Мен Кореяга боришим керак, бу ерда қандайдир англашилмовчилик бор, — деди Моҳира саросимага тушиб.

— Балки чиптангизни аэропортда алмаштириб беришар, бунинг учун барибир пастга тушишингиз керак, — деди стюардесса қиз ёқимли табассум билан.

Моҳира ноилож пастга тушди. Носир исмли киши унга ёрдам бериш кераклигини эслади. Кимнидир бетоқат қидираётган кишининг олдига бориб, Носирни қаердан топиши мумкинлигини сўради. У эса бирдан қувониб, Носир ўзи эканлигини айтиб, ундан ҳужжатларини сўради. Моҳира ҳужжатларини бергач, Носир самолёт эртага учишини, бу кеча эса меҳмонхонада тунаш лозимлигини билдирди. Меҳмонхонага йигирма дақиқаларда етиб боришди. Моҳира кўримсиз бир хонага жойлашди. Орадан бироз вақт ўтиб, хонага савлатли, қарашлари кибрли бир аёл кириб келиб, ўзини Лилия деб таништирди. Ва Моҳирага кечкурун ишга чиқишини таъкидлади.

— Қанақа иш? Мен ахир, Кореяга учишим керак-ку! — дея ажабланди Моҳира.

— Ўзингни гўлликка солма. Бу ерга нима учун келганингни жуда яхши биласан. Сени тўрт минг долларга сотиб олганман.

Шундан кейингина Моҳира алданганини тушунди... Биз албатта, мақоладаги кишиларнинг номларини ўзгартириб, воқеани баён қилдик.

Вазирлар Маҳкамасининг қарорига мувофиқ фуқаролар Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг Ташқи меҳнат миграцияси масалалари агентлиги орқали чет элга чиқиш ҳуқуқига эгадирлар. Агар фуқаро воситачилик фирмалари орқали чет элда иш излаётган бўлса, мазкур фирма ходимлари уларга иш кучини олиб келиш ва олиб чиқиш фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи рухсатнома (лицензия)ни кўрсатиши шарт. Бу рухсатнома мазкур вазирликнинг Ташқи меҳнат миграцияси масалалари агентлиги томонидан берилади.

Сўнгги йилларда республикамизнинг 7 та шаҳрида нодавлат, нотижорат ташкилот — «Истиқболли авлод» ахборот-маърифат ёшлар маркази ташкил этилди. Жумладан, ҳозирги кунда Жиззах вилоят Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси қошида ана шундай марказ фаолият кўрсатмоқда.

Бугунги кунда марказ жаҳон ҳамжамиятини ташвишга солаётган ушбу глобал муаммога қарши курашда юртдошларимизга ҳуқуқий ва психологик маслаҳат бераётир.

Бўрибой НОРҚУЛОВ,
«Миллий тикланиш» мухбири.

Тадбир

СИЁСИЙ ПАРТИЯ ВА ЁШЛАР

Фуқаролик жамиятини ўрганиш институтининг Сурхондарё вилоят филиалида «Ижтимоий ҳимоя ва фаровон турмуш барқарор тараққиёт омилидир» мавзуида семинар ўтказилди.

Йиғилишда асосий эътибор вилоятда яшаётган ёшларнинг сиёсий жараёнларга бўлган муносабатини шакллантириш, уларни сиёсий партияларга фаол жалб қилиш масаласига қаратилди.

Сиёсий партиялар етакчилари, Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти ходимлари, ёшлар ташкилотларининг раҳбарлари ўз маърузаларида, баҳс-мунозараларда ҳам шу ҳақда мулоҳазаларини билдиришди. Савол-жавоблар билан ўтган йиғилишда янги фикрлар, янги ғоялар туғилди.

— Ёшларнинг қалбига қулоқ солиш керак. Уларнинг ўй-фикрлари, режалари, орзу-умидлари, муаммоларини ҳал этишга кўмаклашишимиз лозим. Шу тарика ёшларнинг ишончини қозониш зарур, — деди ЎзМТДП Сурхондарё вилоят кенгаши раиси ўринбосари Абдулла Холмирзаев.

Йиғилишда сўзга чиққанлар, шунингдек, сиёсий партияларнинг «Ёшлар қаноти» фаоллари ёшлар билан янада яқин ҳамкорлик ўрнатиши зарурлигини таъкидлашди.

Жуманазар АНОРОВ,
«Миллий тикланиш» мухбири.

Жараён

ННТларнинг жамият ривожидаги ўрни

Ўзбекистон истиқлолга эришган дастлабки кунларданоқ ўз мақсадларини белгилаб олди. Халқимизнинг асрий орзусини ўзида мужассам этган бу режалар давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг янги жамият барпо этиш таълимотида ўзининг аниқ ифодасини топди.

Бугунги кунда мамлакатимизда амалга оширилаётган демократик ислоҳотларнинг пировард мақсади ҳуқуқий-демократик давлат ва фуқаролик жамиятини қуришдан иборат экан, бу ўринда юртимизда фаолият олиб бораётган нодавлат нотижорат ташкилотларининг ўрни катта аҳамиятга эга бўлиб бормоқда. Хусусан, улар шаклланаётган фуқаролик жамиятининг асосий негизи ҳисобланади. Жумладан, нодавлат нотижорат ташкилотлар давлатнинг ишончли ҳамкори сифатида ижтимоий муаммоларни ҳал қилишда ҳукуматга ёрдам беради. Бундан шундай хулосага келиш мумкинки, нодавлат нотижорат ташкилотлар нафақат тор доирада фаолият олиб боради, балки кучли фуқаролик жамиятини қуришга интилаётган давлатнинг ижтимоий буюртмасини бажаради.

Ҳозир республикамизда 5000 га яқин ННТлар мавжуд бўлиб, улар мамлакатимизда фуқаролик жамиятини қуришда олиб борилаётган ислоҳотларнинг давомийлигини изчил равишда ривожлантиришда бевосита давлатга кўмаклашиб келмоқда. Ўтган 2006 йилни эслайдиган бўлсак, ННТлар минтақамизда бир қанча йирик лойиҳаларни амалга оширдилар. Бу ўринда етакчи ННТлардан "Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми фонди", "Меҳр нури" жамғармаси, "Экосан" халқаро жамғармаси, "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, "Маҳалла" жамғармаси фаолиятини ва бунга ўхшаш бир қанча мисоллар келтирса бўлади.

Масалан, "Ўзбекистон Маданияти ва санъати форуми фонди" томонидан бир қанча олимпиада, кўргазма ва фестиваллар ўтказилди. Жумладан, "Навқирон Ўзбекистон", "Келажак овози", "Янги авлод" ва бошқалар. Биргина "Келажак овози" шиори остида ўтган танловда 10 000 дан ортиқ ёшлар қатнашдилар. Бундан ташқари, мазкур жамғарма ҳомийлигида вилоятларда ҳам хайрия тадбирлари ўтказилди. Масалан, "Меҳр нури" жамғармаси билан биргаликда 2006 йилнинг октябрь ойи бошида Қашқадарё вилоятида "Келажак овози" танлови вилоят босқичи ғолибларини тақдирлаш маросими бўлиб ўтди. Унда олти йўналиш бўйича 600 киши қатнашиб, 19 нафар ғолиб аниқланди. Ғолибларга махсус диплом ва компьютерлар топширилди. Бундан ташқари, вилоятда фонд ҳомийлигида Нодирабегим номидаги 2-умумтаълим махсус мактаб-интернатининг очилиш маросими бўлиб ўтди. Мазкур 420 ўринли ўқув маскани қурилишига 750 миллион сўм сарфланган бўлиб, хайрия тадбирига "Ўзбекистон Маданияти ва санъати форуми фонди" ва "Меҳр нури" жамғармалари ҳомийлик қилдилар. Шунингдек, ҳомийлар томонидан мактабга замонавий ўқув қуроллари совға қилинди.

Бундай тадбирларнинг ўтказилиши ёшларнинг миллий онги ўсишига, Ватанга бўлган муҳаббатнинг ортишига хизмат қилади.

Маълумки, Ҳомийлар ва шифокорлар йили муносабати билан Президентимизнинг 2006 йил 7 сентябрда қабул қилинган "2007 — 2010 йилларда ёлғиз кексалар, пенсионер ва ногиронларни аниқ ижтимоий муҳофаза қилиш ва уларга ижтимоий хизмат кўрсатишни янада кучайтириш чора-тадбирлари дастури тўғрисида"ги Қарорига асосан, Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган "Экология ва саломатлик кунлари" йирик тадбирида вилоятларга бир қанча саломатлик поездлари юборилди. Жумладан, вилоят поликлиникалари ва касалхоналарининг тиббиёт ходимларига, даволанаётган беморларга, кўп болалик ва кам таъминланган оилаларга амалий ёрдам кўрсатиш мақсадида кийим-кечаклар, санитария-гигиена моллари, дезинфекциялаш препаратлари, кўрпа-тўшак ғилофлари ва шунга ўхшаш кундалик эҳтиёж моллари тақдим этилди. Бундай хайрия тадбирлари 2006 йилда йирик ННТлар томонидан бир неча бор уюштирилди.

Бундан ташқари, нафақат давлат ташаббуси билан тузилган ННТлар, балки фуқароларнинг ўз қизиқишлари билан ташкил этилган нодавлат нотижорат ташкилотларининг фаолияти ҳам алоҳида таҳсинга сазовордир. Бунга мисол тарикасида "Армон" экологик ҳуқуқий маркази фаолиятини олиб кўрайлик. Марказ асосан аҳолига экология ҳуқуқи бўйича юридик маслаҳатлар беради.

Марказ ўтган йили Тошкент шаҳри ва вилоятларда бир қанча экологик тадбирлар ўтказди. Масалан, академик Содиқ Мираҳмедов (собиқ Саломатина) кўчасида Нодавлат нотижорат ташкилотлар миллий ассоциацияси гранти асосида катта ободончилик ишларини амалга оширди. Анчадан буён ҳамманинг дилини хира қилиб, ён-атрофга ёйилиб ётган чиқиндихона тартибга келтирилди. Унинг ўрнида янги бино қурилди. Нон ушоқларини, сабзавот пўчоқларини, шиша идишларни, қоғозларни алоҳида-алоҳида топшириш учун махсус чиқинди қутилари қўйилди. Мазкур ННТ раҳбари Дилбар Зайнуддинованинг айтишича, бу лойиҳага 2,5 миллион сўм пул сарфланган. Масаланинг ижобий томони шундаки, чиқиндиларни қайта ишлаш мумкин. Ушбу лойиҳа юзасидан шаҳар маҳаллаларида ва вилоятларда катта тадбирлар ўтказилди.

Бундан ташқари, вилоятларда фаолият олиб бораётган ННТлар фаолиятига назар ташласак, улар ҳозирги кунгача бир қанча ижобий ишларни амалга оширганлигини Фарғона вилояти мисолида кўриш мумкин. Шуни таъкидлаш керакки, минтақадаги ижобий ишлар кўламини оширишда юртимиздаги йирик ННТларнинг ҳиссаси катта бўлмоқда, чунки улар жойларда бир қанча бўлишига қарамай, ҳаммасининг ҳам молиявий аҳволи бир хил эмаслиги табиий. Шуларни назарда тутган ҳолди ЎзННТМА грантларини ютиб олган ННТлар ёки "Меҳр нури" жамғармасининг фаолиятидан кўпчилик хурсанд. Жумладан, 2006 йилда аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш лойиҳаси бўйича ЎзННТМА грантини ютиб олган Янгиобод қишлоғидаги "Тоза сув" жамоаси фаолиятини олиш мумкин. Шу грант асосида ҳозирги кунда қишлоқларда хайрли ишлар амалга оширилмоқда.

Рихситилла ИНОҒОМОВ,
Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти илмий ходими.

Миллий халқ ўйинлари

Лойиҳа иш бошлади

"Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Шайхонтоҳур туман бўлими ташаббуси билан "Янги эски шаҳар" лойиҳаси доирасида миллий халқ ўйинлари тадбири ўтказилди.

Унда "Янгиобод", "Эшонгузар", "Зангиота", "Янги Камолон", "Қоратош" маҳаллаларида истиқомат қилувчи 6 ёшдан 15 ёшгача бўлган жами 831 нафар бола иштирок этди. Улар арғимчоқ, бекинмачоқ, ким кучли, қувноқ чавандозлар, кўз боғлаш, арқон тортиш, от ўйини, тўп тепиш, хўрозлар жанги каби ўйинлар орқали куч синашдилар.

Асрлар оша шаклланиб, авлоддан-авлодга ўтиб келаётган миллий халқ ўйинларини ташкил этиш, бундай тадбирларни ўтказишдан мақсад ёшларда миллий спорт ўйинлари билан шуғулланишга бўлган эҳтиёжни қондириш, улар орасида соғлом турмуш тарзини шакллантиришдан иборат.

"Янги эски шаҳар" лойиҳаси доирасида миллий халқ ўйинлари Шайхонтоҳур туман ҳокимлиги, хотин-қизлар қўмитаси, прокуратура, "Маҳалла" жамғармаси, ички ишлар бўлими, Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси ташкилотчилари ҳамкорлигида декабрь ойига қадар ўтказилади.

Адибахон РАҲМАТУЛЛАЕВА,
"Миллий тикланиш" мухбири.

Педагог мулоҳазаси

ИБОЛИ, ҲАЁЛИ ҚИЗНИ КИМ ТАРБИЯЛАЙДИ?

Иболи, ҳаёли, нафосатли, иқтидорли, билимли, зукко ўзбек қизлари миллатимизнинг фахридир. Талаба қизлар даврасида ўтган очиқ мулоқот давомида улар билан дилдан суҳбатлашар эканмиз, қизларнинг қалбига қулоқ тутгандек бўлдик. Бироқ қайсидир гапларимиз, аниқроқ қилиб айтадиган бўлсак, насиҳатомуз фикрларимиз оз бўлса-да, уларнинг айримларига эриш туюлгандек бўлди. Суҳбатимиз кийиниш, юриш-туриш одоби, ибо, ҳаё каби эзгу фазилатлар ҳақида эди.

— Айрим қизлар замонавийлик сўнгги модада кийиниш билан ўлчанади, деб тушунадилар. Аммо уларнинг ўқишлари кўнгилдагидек эмас, — деди даврадаги устозлардан бири.

— Менимча, қиз боланинг табиий гўзаллиги муҳим, — деди бир талаба қиз. — Ташқи гўзаллик маънавий гўзаллик билан бирлашмас экан, атрофдагиларга хунук кўринаверамиз. Катталар кўпинча кийинишимиздан нолишади. Бундай ўзгаришларнинг сабабини оиладан излаш керак...

Талаба қиз тўғри гапни айтди. Устозлар қанчалик куюниб гапирмасин, оиладаги муҳит арзигулик бўлмаса, аҳволни ўзгартириб бўлмайди. Юриш-туриши, хулқи устозларини ташвишга соладиган қизлар кўп. Бетгачопар, димоғдор, кийиниш маданияти мутлақо миллий анъаналаримиздан йироқ бўлган бундай қизларимиз ҳам яхши дугоналаридан ибрат олиб, ўзларини ростлаб оладилар, деб умид қиламиз.

— Қиз бола гулдек нозик бўлади. Унинг шаънига, ҳурматига ғубор юқмаслиги керак. Одамлар орасида ҳурмат топиш учун эса мақтовга лойиқ бўлишингиз керак. Инсон мақтов эшитиш учун яшамайди, лекин берилган баҳо фақат сизнинг шаънингиз учун айтилмайди, у ота-онангизга, устозларингизга ҳам тааллуқлидир, — дедик қизларга. Дилимизда қолган гапларни эса қоғозга туширдик.

Одам ўзидаги нуқсонни пайқамайди. Четдан қараганда хунук кўринадиган манзарани кўпинча биринчи бўлиб онангиз айтади. Чунки она қизининг ҳар томонлама мукаммал бўлишини истайди. Ҳар бир қиз ота-онаси билан бир умр бирга яшамаслигини англаши, мустақил оила қуриб, бошқа бир хонадонга фарзанд бўлиб кириб боришини яхши тушуниши зарур. Шундай экан, оналаримиз қиз болага ёшлигидан тўғри тарбия беришга интилади, оила тутиш сир-асрорларини ўргатиб боради. Қиз бола хушмуомала, хушхулқ бўлиб вояга етса, бу фазилатлари унинг келажаги учун аҳамиятлидир.

Ўзбекона урф-одатларимиз ва момолардан қолган одоб қоидалари замирида ҳаё, иффат, номус каби фазилатлар мужассам. Беномуслик, ҳаёсизлик қиз бахтининг заволи, ота-онанинг шўридир. Бошқа бир оилага келин эмас, фарзанд бўлиб кириб боришга муяссар бўлган қиз бахтлидир, аслида. Бу бахт қанчалик ҳақиқий, қанчалик мустаҳкамлиги билан ўлчанади. Ота-онанинг юзини ерга қаратмаслик учун қиз бола ҳамма вақт одобахлоқ қоидаларига тўла риоя қилиши лозим. Келин одобли, очиқ чеҳрали бўлса, оила аъзолари оилага яна бир муносиб фарзанд қўшилганидан хурсанд бўладир. Улар икки ёшга бахт-саодат тилайдилар. Юқорида айтилган гўзал фазилатларга эга бўлган қизлар келажакда ҳақиқий бахтга эришиб, мустаҳкам оила қурадилар ва намунали уй бекаси бўладилар.

Гўзал хулқ ва яхши муомалага эга бўлиш учун ҳар бир одам ўз-ўзини бошқара билиши, қаҳри, ғазаби келганда ўзини қўлга олиши даркор. Оғзига келганини гапириш, беҳуда бетгачопарлик қилиш одобсизликдир. Айниқса, қиз боланинг дағал сўзлаши жуда хунук одат. Муомалани яхшилаш, ширин сўзлаш, умуман олганда, ўзбекона лутф билан сўзлаш одобига риоя қилиш қиз боланинг кўркидир. Қиз болага ортиқча пардоз-андознинг кераги йўқ. Ҳали ажин тушмаган, олмадек таранг юзингиз, қош-кўзингизга керагидан ортиқ зеб бермасангиз ҳам чиройлисиз.

Халқимизда гап-гаштак деган йиғинлар бор. Бу дуруст удум. Шу баҳона дугоналар ёки яқин қариндошлар тез-тез кўришиб, дилдан гаплашадилар. Лекин ҳозирги гап-гаштакларда айрим аёлларимиз спиртли ичимликлар ичишга одатланиб қолгани ғалати. Баъзиларнинг сигарета чекишини кўриб, аёллигимиздан хижолат тортиб кетамиз. Бундай иллатларга ўрганиб қолган аёлнинг ҳурмати йўқолади. Бу аҳволда оналаримиз ўғил-қизларига қандай ўрнак бўла оладилар? Вояга етаётган фарзандларига тарбия берса-ю, айтаётган гапига ўзи амал қилмаса, насиҳатларининг бари ерда қолмайдими? Онасининг спиртли ичимлик ичганини улар сезмайди дейсизми? Энг ачинарли томони, уларнинг келгусида кўрадиган фарзанди носоғлом туғилади. Носоғлом болалар туғилаётгани, уларнинг бир умр ногирон, мажруҳ бўлиб қолаётганидан кўп ташвишга тушамизу иллатнинг асл сабабини ахтаришга, уни йўқотишга интилмаймиз.

Юқоридаги фикрларни қоғозга туширишдан аввал анча мулоҳаза юритдик. Сизларни ҳам бу борада мунозарага чорлаймиз. Зеро, миллий анъаналаримиз, асрий урф-одатларимизга салбий таъсир ўтказаётган бундай иллатлар барчамизнинг муаммомиздир. Шуни унутмайлик.

Қумри АБДУЛЛАЕВА, педагогика фанлари доктори, профессор, Лола ШУКУРОВА, ЎзДЖТУ доценти.

Таклиф

Мустақиллик йилларида мамлакатимиз пойтахти — азим Тошкентда янгидан замонавий кўприклар бунёд этилди. Халқаро андозаларга мос замонавий иншоотлар халқимизнинг бунёдкорлик фаолиятини акс эттириб, мамлакатимизнинг иқтисодий қудратини англатиб турибди. Зотан, "Кўприк қурмоқ савобдир", — дейди халқимиз. Савобнинг эса умри боқий бўлади. Демак, кўприк ҳам боқий, уни қурганлар ҳам.

ЖОЙЛАР НОМИГА МУНОСИБ БЎЛСА...

Узоқ манзилни яқин қилувчи кўприклар мустақиллик йилларида Урганчда ҳам кўплаб бунёд этилди. Хоразм вилояти ҳудудини иккига бўлиб Шовот канали оқиб ўтади. Каналнинг ҳар икки соҳилини бирлаштирувчи кўприкларнинг эскилари кейинги йилларда тўла таъмирланиб, икки томонлама автомобиль йўллари ҳаракати вужудга келди. Эндиликда бу кўприклардан нафақат машиналар, балки пиёдалар ўтиши учун ҳам қулай имкониятлар яратилди. Муҳими, вилоят маркази — Урганч шаҳрини туманлар билан боғлаб турувчи ушбу иншоотлар аҳолига жуда маъқул ва манзур бўлиб, оғирини енгил қилмоқда.

Урганчда Шовот канали устидан бешта, темир йўл устидан эса учта кўприк ўтади. Бироқ шаҳар ҳудудидан ўтган ушбу маҳобатли кўприкларни ҳар ким ўзи билганича атайди. Уларга ҳанузгача ном қўйилмаганлиги нафақат вилоятга ташриф буюрган меҳмонларни, балки шаҳарликларнинг ўзларини ҳам чалғитади.

Кўприкларга ўз вақтида муносиб ном қўйиш мақсадга мувофиқ эканлигига тарихимизнинг ўзи гувоҳ. Чунки халқнинг маънавий даражаси, миллий қадриятлари, тарихга муносабати бунёд этилган ва муносиб номланган иморат, кўча, хиёбон ва иншоотларда ўз аксини топади. Бир пайтлар Урганчда атиги иккита кўприк бўлиб, улар янги кўприк, эски кўприк деб юритиларди. Бугунги кунда эса уларнинг сони кўпайиб кетди. Хоразмликлар ушбу кўприкларни ўзларича аташлари кишини ажаблантиради. Масалан, темир йўл кўприги, учинчи кўприк, кўна кўприк, надмесдаги кўприк, пиво заводи ёнидаги, обводнойдаги, селикат ёнидаги, «Узгумс» тарафдаги кўприк дея номлашади.

Эсимда, бундан икки йил муқаддам "Миллий тикланиш" демократик партияси вилоят кенгаши хайрли ташаббус билан чиққан эди. Аммо бу эътиборсиз қолди. Партиянинг вилоят кенгаши ўз мактубида воҳада мавжуд кўприкларга ном қўйиш юзасидан танлов эълон қилиш, миллий қадриятлар асосида безаш ишларини олиб бориш бугуннинг талаби эканлигини алоҳида таъкидлаган эди.

Партия вилоят кенгаши кўприкларни номлаш юзасидан ўз таклифларини ҳам берган эди. "Пиво заводи" ёнидаги кўприк — Деҳқонлар кўприги", Кўна кўприк (янги кенгайтирилган кўприк) — "Мустақиллик кўприги", "Тоза" кўприк (вилоят ҳокимияти ёнидаги) — "Авесто" кўприги, учинчи кўприк — "Мангуберди" кўприги, обводной йўлдаги кўприк — "Хонқа" кўприги, темир йўл устидан ўтган кўприк — "Хива" кўприги, селикат заводи ёнидаги кўприк — "Саноатчилар", УзГУМС ёнидаги кўприк — "Ёшлар" кўприги деб номланиши тавсия қилинганди.

Кўприкларга муносиб ном бериш учун халқнинг ҳам фикрини ўрганиш катта аҳамиятга эга. Шу ўринда партия билдирган таклифлар жуда ўринли. Танлов ўтказиб, бу масалага ойдинлик киритиш ва жамоатчилик фикрини тўпламоқ зарур. Мустақиллик йилларида Урганч шаҳрида барпо этилган "Жалолиддин Мангуберди", "Авесто" мажмуалари, «Хотира майдони», ўзининг номи билан аталган кўчада жойлашган "Абулғози Баҳодирхон" ёдгорлик ҳайкали, Ал-Хоразмий ҳайкаллари ва майдонлари вилоят маркази кўркига кўрк қўшиб турибди. Шу ўринда яна бир фикрни билдирмоқчи эдик. Урганч шаҳрида қад кўтарган ҳайкаллар ёнида улар қандай шахс эканлиги, қачон яшаганлиги тўғрисида ҳеч қандай маълумот йўқ. Ал-Хоразмий ҳайкалига эса алломанинг ҳатто номи ҳам ёзилмаган. Хоразмга, унинг маркази Урганчга дунёнинг турли бурчакларидан меҳмонлар ташриф қилишини ҳисобга олсак, ҳайкалларга, кўчалар ва кўприкларга шу нуқтаи назардан эътибор керакка ўхшайди.

Вилоятда мавжуд кўприкларга манзур номлар беришда бўйича танлов эълон қилмоқ учун тегишли ташкилотлар ҳамкорлигига таянмоқ керак. Масалан, вилоят ҳокимлиги, архитектура бошқармаси, маънавият тарғибот маркази, Урганч шаҳар ҳокимлиги, Урганч давлат университети, "Олтин мерос", "Нуроний", "Маҳалла" жамғармалари вилоят бўлимлари, "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати кенгаши, касаба уюшмалари вилоят кенгаши ва бошқа ташкилотларнинг бу борадаги ҳамкорлиги жуда муҳим.

Фуқаролик жамиятини барпо этишда сиёсий партияларнинг роли ошяптики, буни инкор этиб бўлмайди. Бугун республикамизда фаолият олиб бораётган бешта партия аҳолининг ижтимоий, сиёсий, иқтисодий масалаларга доир муаммоларини дадил кўтариб чиқмоқда. Шаҳримизда янгидан бунёд этилаётган кўчаларни партияларнинг номлари билан атамоқлик ҳам сиёсатга дахлдор эканлигимизни англатади. Урганч шаҳридаги темир йўл вокзалидан аэропортга юриладиган янги, катта Ал-Хоразмий кўчаси учбурчак йўлга етганда иккига бўлиниб кетади. Биттаси аэропорт йўлидан туғруқхона мажмуаси томонга, иккинчиси янги йўлдан аэропортнинг тўғри ўзига олиб чиқади. Бироқ ана шу ҳар иккала кўча ҳам Ал-Хоразмий номи билан аталгани учун бинобарин рақамлашда чалкашликларга йўл қўйилаяпти.

Ал-Хоразмий кўчаси темир йўл вокзалидан то эски аэропорт йўли билан давом этади, янги қурилган йўл эса алоҳида мустақил кўча сифатида "Миллий тикланиш йўли" кўчаси деб аталса, айни муддао бўларди. Чунки кўчадаги бинолар гўё истиқлол нафасини ифода этади. Ал-Хоразмий ва Ал-Беруний мажмуалари, Олимпия заҳиралари коллежи, замонавий турар-жой, яъни коттежлар кўчанинг кўркига кўрк қўшиб турибди. Улар мустақиллик йилларида бунёд этилди. Бугунги авлодларни истиқлол мафкураси руҳида тарбиялашда кўприклар, кўчалар, майдонлар, гўзал хиёбонларни муносиб номлар билан атамоқ ҳам катта аҳамиятга эга.

Дилбар БЕКЖОНОВА.

Ўзбекистон — умумий уйимиз

Надежда Қўқондаги "Механика заводи" акциядорлик жамиятида ҳалол меҳнати билан кўпчиликнинг назарига тушган тажрибали мутахассис, ўз касбининг устасидир. У корхонадаги 40 йиллик меҳнат фаолияти давомида бошқаларга ўхшамас умр дафтарини ярата олди.

ҲАВАС ҚИЛСА АРЗИЙДИГАН УМР

Умумтаълим мактабда битирувчилар билан "Ким бўлмоқчисан?" мавзуида ёшлар кечаси ўтказилди. Ўқувчиларнинг кўпчилиги шифокор, ўқитувчи, муҳандис, ижодкор бўлиш истагини билдиришди. Табиатан ўйчан, фикри теран Надежда эса ишчи бўлишдан ор қилмаган ҳолда ўз фикр-мулоҳазаларини тенгдошлари ва устозлари билан баҳам кўрди.

Надежда 1967 йили "Механика" (собиқ "Большевик") заводи ишчилари сафидан ўрин олганида бир олам қувонч ичида эди. Кадрлар бўлими мутахассислари саволларига тўла жавоб берган бу тиришқоқ қизни пайвандлаш цехига қабул қилишди. У сифат назоратчисига шогирд тушди. Надяга ўз касбининг устаси Л. Кримова устозлик қила бошлади.

— Газ баллонларининг сифатини текшириш эҳтиёткорлик ва зийраклик билан ишга киришишни талаб этади, — дейди Любовь Демьяновна. — Пайвандланган чокларга кўпроқ эътибор бер. У силлиқ чиққани билан, кўз илғамас тешикчалар бўлиши мумкин. Ишингга талабчан бўл. Шунда маҳсулотнинг сифатига путур етмайди...

Устозининг ўгитларига амал қилган Надя кам бўлмади. Унинг зеҳни ўткирлиги ва талабчанлигига техник назорат бўлими бошлиғи А. Алексеев тан берди. У Надежани икки ойдаёқ мустақил ишлашга — сифат назоратчилигига ўтказди. Қиз тиришқоқлиги, синчковлиги билан эътиборга тушди. Турли лавозимларда ишлаб, тажриба тўплади. Бу орада енгил саноат техникумининг иқтисодиёт бўлимини ҳам битирди.

Баллон цехида иқтисодчи бўлиб ишлаши унинг келгуси фаолияти учун тажриба мактаби бўлди. Барча бўғинларда ўз кучини синаб кўриб, тажриба орттириши туфайли етук мутахассислар сафидан ўрин эгаллади. Уни корхона режа бўлимига раҳбар этиб тайинлашди.

Халқ хўжалигининг барча тармоқлари сингари ишлаб чиқариш ҳам босқичма-босқич бозор шароити муносабатига ўта бошлади. Ана шундай жараёнда иқтисодий имкониятлардан келиб чиққан ҳолда корхонада янгиликлар рўй берди. Меҳнат ва иш ҳақи бўлими режа бўлимига бирлаштирилди. Раҳбарлар ҳеч иккиланмай Н.Решетниковани янгидан ташкил этилган иқтисодиёт бўлимига раҳбар этиб тайинлашди.

Мана, 22 йилдирки, Надежда Решетникова ана шу бўлимни бошқариб келмоқда. Бевосита унинг ташаббуси билан 2004 йили баллон цехи қайта ишга туширилди.

— Баҳор фаслини яхши кўраман. Боиси, биринчи иш кунимни баҳор ойида бошлаганман, — дейди Надежда. — Мен ўзбеклар билан бирга ишлаб, яшаб уларнинг урф-одатларини яхши ўргандим. Баҳор да пишириладиган тансиқ таомларни улар қатори тайёрлайман, сумалак сайлида ҳар йили қатнашаман. Кўк сомса, кўк чучвара, ҳалим тайёрлашни ҳам ўрганиб олганман.

Надежданинг гапларида миллий анъаналаримизга ҳурмат ва юксак эҳтиромни кўргандек бўлдим. Энг муҳими, у доимо изланиш ва интилишда. Надежда Александровна айни кунларда Россиянинг "Газпром" акциядорлик компанияси билан ҳамкорликда қўшма корхона ташкил этиш ва уни молиялаштириш масаласи устида иш олиб бормоқда.

— Мен 22 йилдан буён устозим билан бирга ишлайман, — дейди катта иқтисодчи Дилбархон Рустамова. — Надежда Решетниковадан кўп нарсаларни ўргандим. У ҳаммага бирдек меҳрибон ва ғамхўр.

Надежда Александровнага ҳамма ҳавас қилади. Ўтган йили корхона 100 миллион сўм соф фойда кўрди. Ишчи-хизматчиларга қўшимча имтиёзлар жорий этилишида ҳам Н.Решетниковнинг хизмати катта. Чунки у ўз таклифини иқтисодий томондан асослаб берган. Корхона қошида фаолият кўрсатаётган "Факел" қўшма корхонасида нефть ва газ саноати тизимида ишлатиладиган эҳтиёт қисмлар тайёрланаётган бўлса, "АРК-ЛОСК-ТЕКСТ" қўшма корхонасида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилмоқда. 2004 йилдан буён корхонада 50 та янги иш ўринлари ташкил этилди. Тайёрланаётган маҳсулотлар сони 100 хилдан ошди.

— Ҳар куни жамоага келиб, ишчилар ва шогирдларимни кўриш, улар билан суҳбатлашиш катта бахт, — дейди Н.Решетникова. — Мен ўз бахтимни заводдан топдим. 40 йилдан буён ана шундай нашида билан яшаяпман. Қизим Ирина ҳам ўз бахтини шу корхонада топди. У бу ерда иқтисодчи бўлиб ишлайди...

Орамизда яшаётган ва ишлаётган ана шундай фидойи одамларга ҳавас билан боқиб, кишининг дили қувонади. Надежда сингари фидойи аёлларимиз бор экан, давлатимиз тараққиёти бундан ҳам юксалаверади.

Курбоной СУЛТОНОВА.

Наманганда меҳнат ярмаркаси

Иномжон Фозилов Наманган шаҳридаги "Тахтакўприк" даҳасида яшайди. Кўпчилик қатори яқинда ўтказилган "Бўш иш ўринлари меҳнат ярмаркаси"да ишга кириш имконига эга бўлди. У полимер қопларни тайёрловчи "Наманган-Шанхай ЛТД" қўшма корхонасига тўқувчиликка қабул қилинди.

Ярмаркада 104 нафар фуқаро 131 та корхона, ташкилот, муассасалар томонидан таклиф этилган мавжуд иш ўринлари билан яқиндан танишдилар. Улар ўзларининг касб-корига мақбул тарзда доимий ишга жойлашдилар.

Мазкур ўқув йилида институт, коллеж, академик лицей, мактабларни битирадиган ёшлар ҳам тадбир давомида ўзлари қизиққан соҳа бўйича иш берувчилар билан суҳбатлашдилар. Бу эса ўз навбатида ёшларни келгусида ишга жойлашиш жараёнини тезлашишига замин яратади.

Бундай меҳнат ярмаркаларини шаҳарда йил давомида мунтазам равишда ўтказиш режалаштирилган.

Окилхон ДАДАБОЕВ.

Истиқлол берган имкон

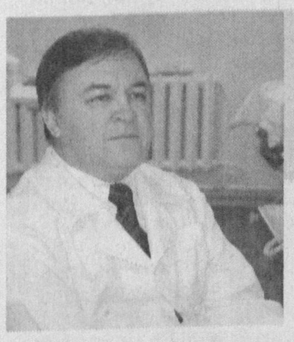

УМАРАЛИ АКАНИНГ БАХТИ

Поликлиникага шошиб кириб келган бемор рўйхатхонадан "Набиев ишлаяптими?" — деб сўради-да, "ҳа" жавобини олгач, чап тарафдаги йўлакка бурилди. Беморларнинг навбат кутиб ўтирганини кўриб авзойи ўзгарди. "Яна кечикибман-да", — деди ўзига ўзи гапиргандек.

— Бир нима дединг-ми? — сўради беморлардан бири.

— Менми, ҳа, йўғ-ей, ким охири, демоқчийдим, — деди у ўзини билмаганга олиб.

— Охири биз-да, — деб чеккада ўтирган кексароқ киши бўй чўзиб қўйди.

Бемор шу кишининг ёнига келиб ўтирди-да, секин гап бошлади.

— Отахон, бу Набиев деганлари ўзи қанақа дўхтир, ҳамма мақтайди. Ишонса бўладими?

Кексароқ киши унга бир қараб қўйди-да, гап бошлади:

— Умарали яхши йигит. Ўз ишининг устаси. Касбини яхши кўради. Оғир, вазмин, ишига пишиқ. Кўнглингизга қараб иш бажаради. Лекин қўли енгил. Уни болалигидан биламан. Тиш дўхтири бўлишга ёшлигидан қизиқарди. ТошМИда ўқиди. Кейин ўз фаолияти бўйича иш бошлади. Касбига бўлган меҳри, интилиши уни ихтиролар яратишга ундади. Чет тилида бемалол сўзлай олиши ютуғи эди. 1989 йили Сиэтл шаҳрида америкалик тиш шифокорларининг шарт-шароитлари, иш услублари билан танишишга, тажриба алмашишга мушарраф бўлди.

— Ҳаётимда тишларининг ярмидан, ҳатто ҳаммасидан ажралган одамларни кўп учратганман, — деди у бир куни суҳбатлашиб ўтирганимизда. — Улар поликлиникага боришдан қўрқишади, навбат кутишга вақтлари йўқ ёки тиш шифокорига ишонишмайди. Бу ишончсизликнинг аниқ сабаблари бор, албатта. Даволаш усулларимиз баъзида барча беморларга бир маромда сифатли хизмат кўрсатишга имкон бермайди. Шифокор ҳузурига кира олган одамларнинг барчасига ҳам бирдай хизмат кўрсата олмаймиз гоҳо. Кейинчалик эшитсам, шу каби бир қатор муаммоларни ҳал қилишни ўз бурчим деб ҳисоблаб, чет элга кетибди.

— Қайси давлатларда бўлганлар, — қизиқиб сўради суҳбатни бошлаган бемор.

— АҚШ, Германия, Франция давлатларига бориб иш ўрганди, тажриба алмашди. 30 дан ортиқ илмий мақолаларини чоп эттириб, унда ўзини ўйлантириб юрган муаммоларни ҳал этишга интилди. Ихтиролари, монографиялари билан ҳамкасблари орасида ҳурмат қозонди. Ўзбек стоматологиясини жаҳон стоматологияси даражасига кўтариш ҳақидаги фикрларини айта олди.

Унинг энг қадрлайдиган туйғуси бу дўстлик.

— Дўстлик — бу Ватан, — дейди у. — Ватан ўз уйимиз, давлатимиз, оила аъзоларимиз. Яқинларимизнинг бир ерда, бир-бирига яқин бўлиб яшаши катта бахт. Чет элда юрганимда буларни ич-ичимдан ҳис қилганман. Ватан туйғусини кучайтирадиган куч эса бу тилимиз. Қадриятларимиз, миллий анъана ва урф-одатларимиздир. Чет элнинг машҳур стоматологлари билан ишлаганимда билдимки, ўзбек бўлганим учун ҳам уларнинг ҳурматига сазовор бўлдим. Хорижлик дўстим Ричард Жонсон уч маротаба юртимизга ташриф буюрди. Ўзбекона лутф, меҳмоннавозлигимиз уни доим қойил қолдиради. Бизнинг ўртамиздаги дўстликни эса мен халқ дипломатияси дея ҳисоблайман.

Умарали уч фарзандининг отаси. Шогирдлари талайгина. Катта ўғли ҳозирда отаси билан бирга унинг ишларини давом эттирмоқда. Умарали Набиев ҳозирда Ўзбек стоматологлар ассоциацияси раиси ўринбосари, 4-масъулияти чекланган жамият стоматология поликлиникаси бўлим бошлиғи. У ҳозирда ҳам бир қанча ихтиролар устида иш олиб бормоқда.

Суҳбат авжида узилди.

Хонадан гавдали, қомати келишган, чеҳраси сокин шифокор оқ халатда чиқиб келди-да, отахон билан қуюқ сўрашди:

— Кутиб ўтирибсизми, ҳозир, сизга қараймиз, — деб хижолат бўлди у.

— Ана, кўрдингизми, шуда Набиев деган дўхтир, — деди ҳикоя бошлаган кекса киши, — аммо лекин зўр мутахассис. Дўхтирни тўғри танлабсиз.

Боя поликлиникага кўнгли хижил бўлиб келган бемор энди анча хотиржам тортганди. Чунки у қандай мутахассис олдига келганини англаб етганди...

Адибахон ҒАЙРАТ қизи. Азамат АҲМАД олган сурат.

Халқаро кўргазма

ШАРТНОМАЛАР ИМЗОЛАНДИ

Пойтахтимиздаги "Интерконтиненталь" меҳмонхонасида "Энергетика. Кимё. Машинасозлик-IndustralExpo Uzbekistan" 3-халқаро ва "Лаборатория Экспо" 1-Марказий Осиё ихтисослаштирилган кўргазмаси бўлиб ўтди.

"ZarExpo" компанияси, "Ўзбекэнерго" ДАК, "Ўзкимёсаноат" ДАК, Савдо-саноат палатаси ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳамкорлигида ташкил этилган бу тадбирда Япония, Германия, Швеция, Латвия, Туркия, Украина, Россия каби мамлакатларнинг 30 дан ортиқ илғор компания ва фирмалари иштирок этишди. Шунингдек, кўргазмада юртимиздаги етакчи корхоналар вакиллари ҳам ўз маҳсулотлари билан қатнашишди.

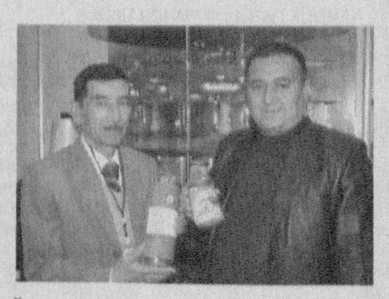

— Кўриб турганингиздек, кўргазманинг барча иштирокчилари етарлича тажриба тўплаган, ўз маҳсулотлари билан аллақачон ҳамкорларини топиб улгурган корхона ва фирмалардир, — дейди Чирчиқ шаҳридаги "Электрокимёсаноат" очиқ акциядорлик жамияти халқ истеъмоли моллари бўлими бошлиғи Абдувосиқ Абдусаломов. — "Ўзкимёсаноат" давлат акциядорлик компанияси тизимидаги корхоналар қаторида жамоамиз ҳам бугунги тадбирда иштирок этаётгани келгусида фойдали шартномалар имзолашимизга йўл очади, деб ўйлайман. Ҳозир бир нечта қўшни ҳамдўстлик давлатларига маҳсулотларимизни экспорт қиляпмиз. Асосан энергетика соҳасида фаолият юритадиган заводлар ҳамда олтин ишлаб чиқариш учун кимёвий бирикмалар ва бошқа зарур хомашё маҳсулотларини етказиб берамиз.

Кўргазмада намойиш қилинган машинасозлик, тоғ-металлургия, қишлоқ хўжалиги соҳаларида фойдаланиладиган кимёвий воситалар, лаборатория жиҳозлари, назорат-ўлчов воситалари ва бошқа бир қатор замонавий асбоб-ускуналар кўпчиликнинг эътиборини тортди. Мазкур халқаро кўргазмада тузиладиган шартномалар мамлакатимизда иш юритаётган корхоналарнинг келажаги учун истиқболли бўлиши шубҳасиз. Юртимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг харидоргир бўлиши, экспорт ҳажмининг ўсишида ҳам бундай алоқаларнинг аҳамияти катта, албатта.

Гулбаҳор ОРТИҚХЎЖАЕВА, "Миллий тикланиш" мухбири.
Азамат АҲМАД олган сурат.

Орзу-умидлар айёми

Наврўзи олам — шарқона янги йил ўзининг янгиланиш, баҳор нафасини бошлаб келиши, халқимизнинг табиати, онгу тафаккури, қалби шуурига чуқур сингиб кетгани, ҳар бир хонадонга шоду хуррамлик олиб кириши билан биз учун энг қадрли, азиз ва суюкли миллий байрамдир.

Наврўз ҳаётимизда бўладиган тўйлар, базмлар, тантаналар бошланиши палласи. Кечагина янги уй остонасини ҳатлаб кирган келинчак эрталабдан туриб уй-жойларга оро беради. Оила аъзолари дастурхон атрофига тўпланаркан, ўзининг ибоси, ҳаёси билан ҳатто бешикда ётган болажонгача келин саломни йўллайди.

Наврўзи олам маҳалла-кўй, қўни-қўшниларни катта дошқозонларда сумалак пишириб, барчага улашадиган дамлардир.

Тошкент туманидаги Алишер Навоий номли маҳаллада ҳам сумалак пиширилиб, барчага тарқатилди. Маҳалланинг ташкил этилганига яқинда 20 йил тўлади. Наврўз байрами уларга қўшалоқ шодлик олиб келди.

Адиба ФАЙЗ.
Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

Қоғознинг яратилиш тарихидан

КИГИЗ УСТАЛАРИ КАШФИЁТИ

Қоғоз дастлаб қачон ва қаерда пайдо бўлган, деган саволга аниқ жавоб бериш қийин. Хитой солномаларининг хабар беришича, қоғоз дастлаб хитойлик Чай Лун томонидан иккинчи асрда ихтиро қилинган экан.

Лекин сизу биз билган қоғоз Хитойда эмас, балки Ўрта Осиёда кашф қилинганини европалик тарихчилар аниқлаб беришди.

Бир замонлар ҳеч ким намат босишда ўртаосиёликлар олдига туша олмаган. Кунлардан бир куни подшо кигиз усталарини ўз ҳузурига чақиртириб, хат ёзадиган бирор нарса (қоғоз) тайёрлашни буюради. Усталар узоқ вақт бош қотириб, ниҳоят қоғоз тайёрлаш йўлини топишади. Бунинг учун улар ипак мато қийқимларини тош орасида обдон эзишади. Натижада ниҳоятда ҳарир толалар ҳосил бўлади. Бу толаларни катта бир сувли идишга солишади. Сув юзаси юпқа ипак парда билан қопланади. Усталар катта ғалвир олиб уни бир чеккадан сувга ботирадилар ва ғалвирда юпқа парда қолади. Уни қуритиб, ғалвирдан кўчириб оладилар. Қарабсизки, ҳарир толаларнинг бир-бирига чирмашиб ёпишишларидан бинойидек қоғоз ҳосил бўлибди. Дастлабки қоғоз шу тарзда ҳосил қилинган. Орадан бирмунча вақт ўтгач, юқорида номи зикр этилган Чай Лун қоғозни зиғирпоя, луб, бамбук, латта-путта, похол, ўтлардан ҳам ясаш мумкинлигини маълум қилган эди.

XV-XVI асрлардан эътиборан, Европада китоб босиш жорий этилиши муносабати билан қоғоз кўплаб ишлаб чиқариладиган бўлди. XVIII аср охирида саноатда туб ўзгаришлар рўй бериб, ҳунармандчилик-мануфактура ишлаб чиқаришидан машина ишлаб чиқаришга ўтилдики, бу ҳол қоғоз тайёрлаш техникасида ҳам туб ўзгаришлар ясади. XIX аср ўрталарига келиб қоғоз тайёрлайдиган машина узлуксиз ишлайдиган ва анчагина автоматлашган мураккаб агрегатга айланади.

Ниҳоят, бизнинг замонамизда қўлга киритилган ютуқлар ва целлюлоза олишдаги кимёвий жараёнларнинг такомиллашуви туфайли қоғоз ишлаб чиқариш мураккаб кимё цехларига эга бўлган саноат тармоғига айланди.

Акбар АЛИЕВ тайёрлади.

Қатралар

Бир ҳафта тинмай майдалаб ёмғир ёғди. Унинг сувлари йиғилиб охири йўлакда катта кўлмак ҳосил қилди. Ўтган-кетганга ноқулай. Энди бу кўлмакни айланиб ўтиш керак.

КЎЛМАК

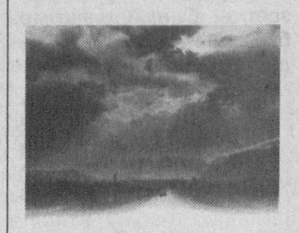

Уни кунда, кунора йўлимда учратаман. Таъбир жоиз бўлса, уни дўстим деб атай қолай. Унинг суҳбатларидан ҳафталаб ёққан ёмғирдек дилим зада бўлаверади. Ғийбатларидан гўё менга ҳаво етмай қолаётгандек қийналавераман.

Афсуски, кўлмакдан айланиб ўтгандек уни четлаб ўтишнинг иложи йўқ. Болаликнинг яхши томонларидан бири — ким сенга ёқмаса, сен билан ўйнамайман дейсан, қутуласан. Аммо катталарнинг ўйинида бундай қонунлар афсуски, йўқ экан.

ҚУЁШ

Бир ҳафта тинмай майдалаб ёмғир ёғди. Худдики қайтиб куёшни кўрмай қолаётгандек одамлар безовта. Тинмай осмонга қарайверишади. Ниҳоят, чарақлаб куёш чиқди. Барчанинг дили равшан тортди.

Уни кунда, кун ора кўргим келади. У сўз билан дардингизни олади. Суҳбатига тўймайсиз. Унинг ташрифи гўё ҳафталаб ёққан ёмғирдан сўнг чиққан қуёшга ўхшайди.

Болалик даврининг яхши томонларидан бири — барча бола бирдек беғубор бўлади. Аммо йиллар ўтиб бу хислат ҳаммада ҳам сақланиб қолмас экан. Кимнинг кўнглида шу хислат яшаётган бўлса, у сизга яхши дўст бўла олади.

ХУЛОСА

Майлида, иккиси ҳам омон бўлсин. Муҳими, атрофимда яхшими, ёмонми, одамларнинг борлиги!

Бирни кўриб фикр қил, кўпни кўриб шукр қил, деб шунга айтсалар керак-да.

Муҳаммад СИДДИҚ.

Борадиган жойимга тонгда кетишим, ишга ҳам иложи борича эртароқ боришим керак эди. Автобус, трамвай кутиб ўтиришга вақт йўқ. Такси тўхтатдим. Машинанинг эшигини очиб биринчи кўзим тушган нарса қўлтиқтаёқлар бўлди. Йўл-йўлакай билдимки, шофёрнинг бир оёғи йўқ... Лекин юзида хотиржамлик.

САБРЛИ КИШИНИНГ КЎНГЛИ ХОТИРЖАМ

ёхуд аммамнинг оппоқ сочлари англатган ҳақиқат

Беихтиёр оёқларимни пайпаслаб қўйдим... Кўнглим жойига тушгандек бўлди... «Ўзингга шукр», — деб қўйдим...

Серқатнов йўлакда ҳар куни бир одам сигарета ва писта каби майда-чуйдалар сотиб ўтиради. Кийимининг бир енги ҳамиша бўш, силкиниб туради. Бир қўли йўқ. Қизиқ, бу киши аввалларидан ҳам шу ерда ўтирарди, нега эътибор бермагандим. Бўш енгга қараб туриб, нохос сумкамни ўнг қўлимдан чап қўлимга ўтказдим... Бу гал «Ўзингга шукр» хитоби хўрсиниқ бўлиб чиқди бўғзимдан. Бу худбинликми? Йўқ. Бундай бўлмаса керак. Худбин бўлганимда, ҳозир бу одамга раҳмим келмаётган бўларди. Мен ҳозир унга ачиняпман, бироқ билмайман-ку, балки у мендан кўра ҳаётда бахтлидир... Энг сабрли одамлар кўнгли хотиржам одамлар эканлигига кўп гувоҳ бўлганман. Улар борига шукр қилиб яшашади...

«Эй, шунақа ишлар экан-да, қандоқ қиламиз энди». Бу гапни Саодат аммамдан кўп эшитаман. Асли у киши онамнинг аммалари. Негадир бу аёлни барча қариндош-уруғлар амма деб атаймиз. Ҳатто кўни-қўшнилар ҳам шундай чақиришади. Барча бирдек ҳурмат қилади, чўчиб ҳам туришади. Онамнинг айтишларича, аммам ёшликда жуда чапани аёл бўлган эканлар, унчамунча эркаклар ҳам ботиниб гапира олишмас экан. Аммамга оналари: «Саодат, шу қабристонимиз жуда зах жойда-да, ётадиган жойингнинг қуруқ бўлгани маъқул», — десалар, у киши: «Э, буви (шевада), ўлганингдан кейин қаерга қўйса, ўша ерда ётасан-да», — деб жавоб берар эканлар.

Ҳозир аммамнинг ёшлари саксондан ошди, ўзлари ҳам кичкинагина бўлиб қолганлар. Рўмоллари остидан чиқиб турган сочлари оппоқ. Баъзан ўтган кунларни эслаб, гапириб турганларида хира тортган кўзлари чақнаб кетади, ёшлик хотираларини эшита туриб, онамнинг гаплари бежиз эмаслигига ишонаман.

Кичкиналигимда Саодат аммамларникига кўп борар эдик. Биттагина ўғиллари бор эди, у ҳам амма деб чақирарди. Мен ҳайрон бўлардим: «Нега онасини амма деб чақиради, нега аммам ўзлари қари бўлсалар ҳам ўғиллари ёш», — деб. Саволларимга эсимни танигач жавоб топдим.

Турмуш ўртоқлари Неъматжон ака иккинчи жаҳон урушига кетганда, аммам олти ойлик келинчак бўлган

эканлар. Неъматжон ака ўғли туғилганини ҳам урушда эшитган. Бироқ фарзанди дийдорини кўриш насиб этмаган. 19 ёшда бева қолган эканлар. Шу бўйи турмуш қурмаганлар, биттагина ўғилларини бегона одамларга жовдиратмаслик учун кечани кеча, кундузни кундуз демай ишлаганлар. Бироқ тақдир яна терс келади, келин олиб, набира кўрдим деганларида ўлим ёлғизгина фарзандларини ҳам олиб кетади. Ёш умрини ўтказмасин деб, келинни уйидагилар олиб кетиб, бошқа бировга турмушга узатишади. Аммам ҳувиллаган ҳовлида ёлғизгина набиралари билан қоладилар...

Мен аммамдан яна кўп нарсаларни сўрагим келади, лекин у киши ҳамма нарсани ҳам айтавермайдилар. Бу галги суҳбатимизда аммам турмуш ўртоқлари ҳақида гапира туриб: «Бўйлари баланд, келишган, чиройли одам эди», — деб қолдилар. Ҳайрон бўлдим, аммам ҳеч қачон бу оҳангда гапирмас эдилар. Тақдирнинг аммам юзларида қолдирган изларига термулиб эзилиб кетдим. Ахир, бир пайтлар аммам ҳам ёш бўлганлар, дадил-дадил қадам босганлар, дангал-дангал гапирганлар. Ҳаёт бошларига не-не қора кунларни солмаган аммамнинг, бироқ ҳеч қачон булар ҳақида нолиб гапирганларини эшитмаганман. Ҳеч қачон баъзи бировларга ўхшаб сабру тоқатдан сафсата сотмайдилар. Яхши одамлар ўзларининг яхши эканликларини билмаганликлари учун ҳам яхшидирлар, назаримда. Саодат аммамни таниган-билганлар, қариндош-уруғларнинг суҳбатларида: «Сабрни аммамдан ўрганиш керак», — деган гап тез-тез такрорланади.

Бугун аммамнинг бағрилари тўла. Мен кичкиналигимда ўғиллари деб ўйлаб юрган набираларини уйлантирганлар. Бири биридан ширин уч нафар чевараларидан бор. Бағрилари тўла дедим, тўламикан асли? Ёшликларини, ғамли кечган йилларни ўйлаганларида кўнгиллари армонлардан, аламлардан ўртаниб кетса керак... Лекин барча қийинчиликларни ирода кучи билан енгиб ўтганлари учун ҳам кўнгиллари хотиржам...

Ўша — доимий йўлимдан ҳар куни ўтаман. Бир қўли йўқ сотувчи, ҳилпираб турган бўш енг... Энди у одамга ачиниб қарамайман. Йўқ, бу худбинлигимдан эмас. Ахир, ҳамма гап кўнгил хотиржамлигида, ирода кучида. Бу куч билан эса ҳамма қийинчиликларни енгиб ўтса бўлади. Аммамнинг, муштипаргина Саодат аммамнинг оппоқ сочларидан англаган ҳақиқат бу.

Зумрад ВАҲОБОВА.

Жаҳон ҳафта ичида

ҚАДИМИЙ ХАЗИНА ТОПИЛДИ

Грециянинг Кефалиния оролида ишлаётган археологик экспедиция Рим даврига оид қабрни топишга муваффақ бўлди...

Ушбу қабр турли бойликларга мўл бўлиб, у ҳанузгача қароқчилар ва бойлик иштиёқмандларининг назаридан четда қолиб келаётган экан.

Тошдан қурилган ушбу қабр Фискардо қишлоғи атрофидан топилган. Қабр анча катта бўлсада, у ҳамон атрофдагиларнинг эътиборни тортмай келаётгани қизиқ. Шу сабабли ҳам археологлар жуда бой "ўлжа"ни қўлга киритишди: барг шаклидаги соф олтин тақинчоқлар, сирға ва узуклар, тангалар, сопол идишлар ва бронзадан ясалган қулф. Катта иморатнинг ичида яна бир қабр бўлиб, жасад айнан унинг ичида жойлашганлиги тахмин қилинмоқда.

Қабрдан сал узоқроқда кичикроқ амфитеатрни ҳам топишга муваффақ бўлишди. Олдинги мавсумда Фискардо қишлоғи атрофидан уйлар ва ҳаммомларнинг пойдевори ҳамда қадимий қабристон топилган эди. Қадимий қишлоқ эрамизнинг II-IV асрларига тўғри келади.

МУШУК ҲАҚИДА ҚИММАТБАҲО КИТОБ

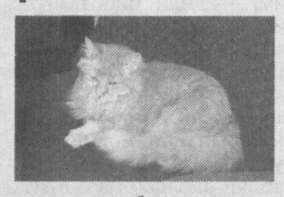

Америкадаги Grand Central Publishing нашриёти Айова штатининг Спенсер шаҳридаги кутубхонада 19 йил яшаган мушукнинг тарихини чоп этиш ҳуқуқини сотиб олди. Ноширлар ушбу китобни чоп этиш учун 1,25 миллион доллардан воз кечишди. Танқидчиларнинг айтишича, ҳайвонлар ҳақидаги феноменал китоб дунёга келмоқда.

Энди мушук ҳақида икки оғиз сўз. Ушбу мушук Спенсер кутубхонасида 1988 йилда ўқишдан қайтарилган китоблар орасида келиб қолган эди. Дьюи Ридмор Букс деб номланган ушбу мушук кутубхона штатига киритилган ва 19 йил давомида шаҳарнинг асосий осори-атиқаларидан бири сифатида шуҳрат топган эди. Ҳатто унинг суратлари АҚШда нуфузли саналмиш USA Today ва The Washington Post сингари газеталарнинг ҳам саҳифаларини безаган. 2006 йилда эса унинг ўлими АҚШ жамоатчилигининг асосий мавзусига айланганди.

Мушукнинг тарихини кутубхонанинг ходималаридан бири Вика Майрон ёзишга аҳд қилган. Ушбу китоб "Дьюи, шаҳарча, кутубхона ва дунёдаги энг севимли мушук" деб номланиши ҳозирданоқ маълум. Ноширлар эса ҳозирданоқ ушбу асарнинг муваффақият қозонишига шубҳа қилишмаяпти.

ҲАЙДОВЧИГА СЎРҒИЧ...

Таиланд полицияси душанбадан бошлаб ҳайдовчиларга нордон сўрғичқандларни тарқата бошлади. Полицияларнинг таъкидлашича, ушбу сўрғичларга будда монахлари дам солишган ва бу ҳайдовчиларни ҳалокатдан асрайди.

Таиланд полицияси мамлакатда кенг нишонланадиган янги йил байрами олдидан рўй берадиган ҳалокатларни ана шу восита ёрдамида бартараф этмоқчи.

Байрам кунларида автоҳалокатларнинг сони кескин ошиб кетади. Бунинг сабаби ҳайдовчилардаги чарчоқдир. Тарқатилган нордон сўрғичқандлар ҳайдовчиларни тетиклаштиради ва уларнинг ухлаб қолишига йўл қўймайди, деб ишонтиришмоқда маҳаллий назоратчилар.

Сўрғичларнинг 140 минг пакетдан иборат дастлабки партияси будда монастири томонидан хайрия қилинган пулга тайёрланган. Ўтган якшанба куни монастир кузатувчиси ва салкам уч мингга яқин монах ушбу сўрғичларга дам солишди.

Дарвоқе, Таиланд полицияси ушбу восита ёрдамида ҳалокатлар сонини ўтган йилга нисбатан 15 фоизга қисқартиришни режалаштириб турибди. Ўтган йилги байрамда ҳалокатлар 500 кишини бу дунёдан олиб кетган эди.

МАЙЛС ДЭВИС ҲАМОН БИРИНЧИ

Марҳум созанда Майлс Дэвис (1926-1991) ижросидаги учта композиция барча вақтларнинг энг яхши ўнта жаз асари рўйхатидан ўрин олди.

Ушбу рўйхат theJazz.com радиостанцияси тингловчилари фикрлари асосида тузилган. Созанда ижросидаги барча асарлар 1959 йилда чиқарилган «Kind of Blue» пластинкасидан ўрин олган. Иккинчи ўринни эса Жон Колтрейн эгаллади. Унинг иккита асари ушбу рўйхатга киритилган.

Ушбу рўйхатдан ягона тирик созанданинг номи ўрин олган. У 27 ёшли англиялик фортепианочи Жейми Каллемдир. Тингловчилар унинг 2003 йилда эфирга чиққан «Twentysomething» композициясини юқори баҳолашган.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди.

Янги спектакль

ИТАЛЬЯН ДРАМАТУРГИ АСАРИ САҲНАДА

Ўзбек Миллий академик драма театри жамоаси жаҳон драматургиясига яна бир бор мурожаат этиб, навбатдаги янги саҳна асарини томошабинлар ҳукмига ҳавола этишга ҳозирлик кўрмоқда. Машҳур итальян драматурги Эдуардо де Филиппонинг «Неапол — миллионерлар шаҳри» спектакли режиссёр Александр Гамиров талқинида саҳналаштириляпти.

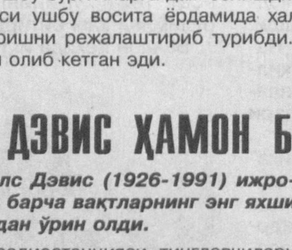

Эдуардо де Филиппонинг номи театр санъати мухлисларига яхши таниш. Унинг қаламига мансуб пьесалар жаҳоннинг бир қатор театрларида муваффақият билан намойиш этилмоқда. Италиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси билан биргаликда амалга оширилаётган бу лойиҳани Италия элчиси жаноб Анжело Персиани қўллаб-қувватлади. Элчихона ўзбек томошабинларини Италиянинг театр, опера, мусиқа ва кино санъати ютуқлари билан яқиндан таништириш борасида бир қатор ишларни амалга оширмоқда.

Яқин кунларда Миллий академик драма театри саҳнасида намойиш этиладиган янги спектаклда томошабинлар мураккаб ҳаётий вазиятга тушиб қолган бир оила тарихи билан танишадилар. Оиланинг ҳар бир аъзоси камбағалликдан қутулиш, тангликдан чиқиб кетиш учун оғир йўлларни танлашга мажбур бўлади, аммо бу улар учун осон кечмайди. Чунки пьеса муаллифининг фикрича, инсон ўзлигидан кеча олмайди.

Янги спектаклдаги асосий ролларни театрнинг таниқли актёрлари Муҳаммадали Абдукундузов, Зуҳра Ашурова, Дилбар Икромова, Рихсивой Авазов, Саида Раметова, Қаҳрамон Абдураҳимов, Фатхулла Маъсудов, Абдураим Абдуваҳобов ҳамда бир гуруҳ ёш актёрлар ижро этадилар.

Таржимон — Ўзбекистон халқ шоири Усмон Азим, саҳналаштирувчи рассом — Ўзбекистон санъат арбоби Шуҳрат Абдумаликов, либослар бўйича рассом — Севара Зуннунова.

Спектакл премьераси яқин кунларда бўлиб ўтади.

Муҳаммаджон РАҲМАТОВ.

Муассис: «Миллий тикланиш» демократик партияси

MILLIY TIKLANISH
Миллий тикланиш — миллат келажаги

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи Ҳосил КАРИМОВ

ТЕЛЕФОНЛАР:
Қабулхона — 133-67-51. Бўлимлар — 136-58-73.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.
Босишга топшириш вақти 20.00
Нашр кўрсаткичи — 158

Газета 02 23-рақам билан рўйхатдан ўтган.
Буюртма: Г — 323.
Ҳажми 2 босма табоқ.
Адади 1934
Сотувда эркин нархда

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Манзил: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй

1 2 3 4 5

Босишга топширилди 21.30

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI INV.№

ОФАРИН СЕНГА, РУСЛАН!

Миллий тикланиш — миллат келажаги

MILLIY TIKLANISH

Gazeta 1995-yil, 10-iyundan chiqa boshlagan

Haftalik gazeta

2007-yil, 18-aprel, chorshanba, 16 (399)-son.

O'zbekiston "Milliy tiklanish" demokratik partiyasining ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy gazetasi

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Р.Ш.ЧАГАЕВНИ «БУЮК ХИЗМАТЛАРИ УЧУН» ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Профессионал бокс бўйича ўта оғир вазн тоифасида жаҳон чемпиони унвонини қўлга киритиб, мардлик ва жасорат намунасини намоён этгани, мамлакатимизнинг халқаро майдондаги обрў-эътибори ва нуфузини ошириш, унинг шуҳратини бутун дунёга тараннум этиш, ёш авлодни Ватанга муҳаббат ва садоқат руҳида тарбиялаш, ўзбек бокс мактаби анъаналарини янада юксалтиришга қўшган улкан ҳиссаси учун Руслан Шамилович Чагаев "Буюк хизматлари учун" ордени билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2007 йил 17 апрель.

БОКС БЎЙИЧА ЎТА ОҒИР ВАЗНДА ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ РУСЛАН ЧАГАЕВГА

Қадрли Руслан ўғлим!

Сени эришган улкан ғалабанг билан чин қалбимдан самимий муборакбод этаман.

Бутун Ўзбекистон аҳли бугун сенинг спорт оламида кўрсатган беқиёс жасоратингни байрам қилмоқда. Биз ўзбек бокс мактабида тарбия топиб камолга етган сендек ўғлонимизнинг тарихий ғалабани қўлга киритиб, ўта оғир вазнда жаҳон чемпионлигига эришгани билан ҳақли равишда фахрланамиз.

Сенинг ҳалол ва муросасиз курашлар остида ўтган ғоят кескин беллашувда сайёрамизнинг энг кучли боксчиси деган номга сазовор бўлиб, юксак маҳорат, мустаҳкам ирода ва азму шижоатингни яна бир бор намоён этганинг ва шу тариқа ўзбек спорти ва жаҳон бокси солномасида янги, зарҳал саҳифа очишга эришганинг барчамизни қувонтиради.

Фурсатдан фойдаланиб, мана шундай мард ва баҳодир йигитни — Ўзбекистоннинг ҳақиқий ифтихорини воягa етказган оила аъзоларинг ва яқинларингга, устоз ва мураббийларингга самимий миннатдорлик билдираман.

Сени яна бир бор қутлаб, янги-янги зафар ва омадлар тилаб қоламиз.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВГА

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич,

Бугун, ҳаётимдаги энг қувончли кунда, ўта оғир вазн тоифасида жаҳон чемпиони унвони учун таниқли боксёр Николай Валуев билан беллашувда ғолиб чиққаним туфайли чексиз хурсандчилигимни Сизга изҳор этмоқчиман.

Бир неча соат олдин Штутгартдаги спорт мажмуида Ўзбекистон давлат мадҳияси тантанали равишда янгради.

Биз, спортчилар, мамлакатимизда спортни ривожлантиришга Сиз нечоғли катта эътибор ва ёрдам бераётганингизни яхши биламиз. Сизнинг оталарча ғамхўрлигингиз туфайли Ўзбекистон вакиллари кўп карра Осиё, жаҳон, Олимпия ўйинлари чемпионлари бўлди. Бокс бўйича Ўзбекистон терма жамоаси билан учрашув чоғида билдирган эзгу тилак ва доно маслаҳатларингиз ҳамон ёдимда. Ана шу ғамхўрлик натижасида Ўзбекистон вакили профессионал спортда илк бор жаҳон чемпиони унвонини қўлга киритди. Мамлакатимиз ҳақли равишда жаҳоннинг бокс ривожланган давлатлари қаторига қўшилди.

Мен ўз ғалабамни Ўзбекистон мустақиллигига бағишлайман. Қаерда бўлишим, қайси мамлакатда жанг ўтказишимдан қатъи назар, мен учун Ўзбекистон спорти шаънини ҳимоя қилишдан кўра муқаддасроқ нарса йўқ. Ҳар бир ғалабамдан сўнг қадрдон юртдошларим, устозларим, маҳалламиз оқсоқоллари билан учрашиш учун жонажон Андижон сари ошиқаман.

Ҳурматли Ислом ота, Сизнинг ишончингизни оқлаш учун, Ўзбекистон байроғи турли мамлакатларнинг стадионларида тез-тез юқори кўтарилиши учун бор куч ва иродамни сафарбар этаман, деб ишонтиришга ижозат бергайсиз. Келгусида ўзимнинг тажриба ва маҳоратимни ёш боксчилар тайёрлаш ишига бағишлаш ниятидаман. Зеро, спорт ёш авлодга жонажон мамлакатимиз Мустақиллигини муносиб ҳимоя қилишга ёрдам беради.

Фарзандлик ҳурмат-эҳтиром билан,

Руслан ЧАГАЕВ.
2007 йил 15 апрель.

ҚУВОНЧИНГГА ШЕРИК ШУ ВАТАН!

2007 йил 14 апрель. Бу кунни барчамиз узоқ кутдик. Ҳамюртимиз, бокс оламида ўзига хос жанг услуби билан машҳур Руслан Чагаевни музаффар кўриш энг эзгу орзуимиз эди. Гарчи юртдошимиздан кўнгил тўқ бўлса-да, «Қоя» лақабли боксчининг салобати кўпчиликни ҳайиқтиргани бор гап. Бироқ кўп йиллик меҳнат ва катта тажриба нафақат Руслаинг, балки ўзбекистонликман деган ҳар бир кишининг юзини ёруғ қилди.

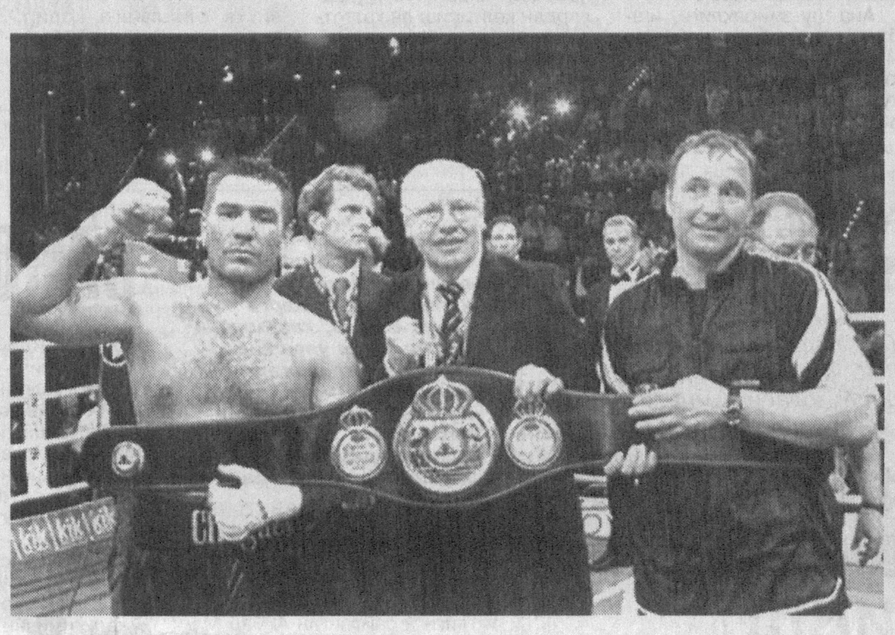

Германиянинг Штутгарт шаҳридаги муҳташам «Порше Арена» мажмуасида икки буюк боксчи — ўзбекистонлик Руслан Чагаев ва россиялик Николай Валуев рингга кўтарилдилар. Шанба оқшомини бутун Ўзбекистон халқи бедор ўтказди. 15 апрелга ўтар кечаси соат 2.00 дан ошиб кетган бўлса-да, барча юртдошларимиз, қолаверса, бутун Осиё қитъаси спорт ихлосмандлари жангни катта сабр ва ҳаяжон билан кузатдилар. Чунки ҳамюртимиз нафақат Ўзбекистондан, балки қитъадан ҳам биринчи бўлиб профессионал бокснинг ўта оғир вазнида чемпионлик жанги учун рингга кўтарилаётганди. Ниҳоят кутилган онлар етиб келди. Тўғриси, кўнгилда бироз ҳадик, ҳаттоки, жанг узоқ давом этмайди, дея башорат қилганлар ҳам бор эди. Аммо жанг 12 раунд давом этди. Руслан Чагаев ўзидан 28 сантиметр баланд, вазни 41 килограмм оғир бўлган Николай Валуевдан ҳар томонлама устунлик қилди. Бокс оламида «Оқ Тайсон» номи билан машҳур бўлган 28 ёшли Русланинг маҳорати россиялик боксчидан анча устун эканлиги тўртинчи ва бешинчи раундларда яққол билиниб қолди. Етинчи раундга келиб ҳамюртимиз томонидан амалга оширилган икки кучли зарба эса Николайни анча чўчитиб қўйди. Сўнгги раундлар тенг курашлар остида ўтган бўлса-да, охирига келиб, россиялик боксчининг ҳолдан тойганлиги яққол сезилди. Натижада ҳакамлар жангда Руслан Чагаев ғалаба қозонганлигини эълон қилдилар. Шу тариқа ўзбек бокс мактаби нималарга қодир эканлиги дунё аренасида яна бир бор намойиш этилди.

Эсингизда бўлса, бундан роппа-роса етти йил муқаддам Президентимиз Оқсаройда Олимпиада чемпиони Муҳаммадқодир Абдуллаев ва Руслан Чагаевни қабул қилиб, уларга омад тилаганди. Бугун боксчимиз ўзига билдирилган ишончни тўлиқ оқлади. Ўзбекистон номини бутун дунёга танитди.

Албатта, муваффақиятлар ўз-ўзидан қўлга киритилмайди. Русланнинг боксчи сифатида камол топишида Андижондаги Республика олимпия ўринбосарлари билим юрти мураббийлари — Александр Размахов ва Марс Қўчқоровларнинг хизмати катта. Руслан катта боксдаги илк муваффақиятига 1995 йилда Тошкентда ўтказилган Марказий Осиё ўйинларида эришганди. Мураббийлар мусобақада Русланга катта ишонч билдиришганди. 91 килограмм вазнда рингга кўтарилган ҳамюртимиз бу ишончни тўлиқ оқлади. Ўшанда у рингга кўтарилган бешта рақибининг барчасини икки раундга қолдирмай мағлубиятга учратганди. Демак, Руслан биринчи катта ғалабасини эндигина 16 ёшга тўлганда нишонлаганди. Илк ғалабадан руҳланган Руслан кейинчалик икки карра жаҳон, уч карра Осиё чемпиони ва Осиё ўйинлари ғолиби бўлди.

Русланнинг фаолиятидаги бир жиҳатга кўпчилик боксчилар ҳавас билан қарайди. У рингда ҳеч кимдан чўчимайди, рақиб танламайди. Ноқулай рақиб, деган тушунча унга тамоман ёт. Айнан шу нарса, уни ғалабалар сари руҳлантираётган бўлса, ажабмас. Ҳаваскор боксда Куба мактабининг ўзига хос ўрни борлигини яхши биласиз. Русланга қадар 91 килограмм вазнда Куба вакили афсонавий Феликс Савон ҳукмронлик қиларди. У ўз вазн тоифасида беш карра жаҳон, уч карра Олимпиада чемпионлигини қўлга киритганди. Венгрия пойтахти Будапештда ўтган навбатдаги жаҳон чемпионатида 19 ёшни қаршилаган ўзбекистонлик боксчи унга қарши рингга кўтарилармиш, деганда кўпчилик мутахассислар кулиб қўя қолишганди. Аммо Руслан ўзининг ажойиб ғалабаси билан бу каби гап-сўзларга чек қўйди.

Бугун Руслани дунё яна бир карра таниди ва тан олди. Энди манаман деган хорижлик спорт мутахассислари ҳам ўзбекистонлик бокс қиролининг Николай Валуев устидан қозонган ғалабаси хусусида йиллаб гапириб юришади. Мана шундай пайтларда Президентимизнинг: «Биз ҳеч кимдан кам эмасмиз, кам бўлмаймиз ҳам!» — деган сўзлари ёдга тушади.

Ойбек ЗИЁДУЛЛАЕВ.

Фахр

ДЕПУТАТЛАР ҲАЯЖОНЛАРИ

Давлатимиз байроғини жаҳон айвонида яна бир карра юксакка кўтарган ҳамюртимиз Руслан Чагаевнинг ғалабаси барча юртдошларимиз қаторида менинг дилимда ҳам фахр ҳиссини уйғотди.

Русланнинг рингдаги ютуқларидан доим ғурурланиб келаман. Бу галги ғалабани у осонликча қўлга киритгани йўқ. Унинг вазни ўзидан 41 килограмм оғир, бўйи 28 сантиметр баланд бўлган рақиб билан беллашишини эшитиб, тўғриси, жанг қандай ўтаркин, деган хаёлга боргандим. У барчамиз кутгандек ғалабага эришди, ишончимизни оқлади. Бутунжаҳон бокс ассоциацияси (WBA) йўналиши бўйича жаҳон чемпионлиги камарини қўлга киритиб, юртимиз номини эллар аро яна бир бор машҳур айлади. Бу ҳалол ғалаба нашидаси эди.

Қадимдан мардлар юрти бўлган кўҳна диёримизда кураги ерга тегмаган полвонлар ўтган. Аждодларимиз асл жасоратни ҳалоллик ва мардликда деб билишган. Бугун ҳам бу анъана давом этиб келмоқда. Улуғ бобомиз Ҳаким ат-Термизий хотирасига бағишлаб Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини учун Термиз шаҳрида халқаро кураш турнирининг ўтказилгани ҳам бунинг ёрқин исботидир.

Германиянинг Штутгарт шаҳридаги "Porshe Apena" спорт мажмуида ўтган икки бокс юлдузининг беллашуви юртимиз вакили фойдасига ҳал бўлиши ҳаммадан ҳам спортчи ва бокс ишқибози бўлган йигитларимизни қувонтирди. Юртимизнинг турли гўшаларида бу ғолибликлардан руҳланган спорт ишқибозлари иштирокида тантанали тадбирлар ўтказилаётир, кўтаринки кайфият ҳануз дилимизни ёритиб турибди.

Истардимки, шодлигимиз бардавом бўлсин! Бу ютуқлардан барчамиз, айниқса, ёшларнинг қалбидаги ватанпарварлик ҳисси бундан-да чўғлансин. Бобомерос фазилатларимиз йўқолмасин, авлодлар ҳаётида давом этсин, камол топсин!

Мунира ҚОРИЕВА.

Ҳеч бир соҳа халқни, миллатни, юртни спортчалик жумлаи жаҳонга кўз-кўз эта олмайди. Руслан Чагаев бу ҳақиқатни амалда яна бир карра исботлади.

Руслан рингда ғолиб бўлганда халқимизнинг "Кичкина деманг бизни..." деган мақоли беихтиёр ёдимга тушди. Чунки рақибидан бўйи кичкина бўлган Руслан буни ўзбекчасига исботлаб қўя қолди.

Мен аминманки, бугун дунёнинг жамики спортсевар мухлислари Русланга — Жаҳон чемпионига, унинг ҳамюртларига ҳавас билан қарашади, лаблар беихтиёр "Ўзбекистон" дея пичирлайди. Штутгартда мадҳиямиз садоси-ла баланд тикилган нигоҳлардан буни англаш, ҳис этиш мумкин эди.

Олимжон ЎСАРОВ.

Ҳамюртимиз Русланнинг бокснинг энг нуфузли йўналиши бўйича жаҳон чемпиони бўлиши бутун халқимиз қалбини ғурур ва ифтихорга тўлдирди.

Аввало Руслан билан ҳамюртлигим, бир заминда туғилганлигим билан фахрланаман ва унинг барча ютуқларидан андижонликлар қатори ҳамиша мағрурланиб келганман. Унинг ғалабаси ер юзидаги барча спорт ишқибозларини ҳайратга солганидан севинаман. Ўзбек ўғлонининг бу тенги йўқ ғалабасини мустақил давлатимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар, ёшларга яратилаётган шароитларнинг маҳсули деб биламан.

Абдурашид ТЎХТАБОЕВ.

Ҳамюртимиз Руслан Чагаевнинг бокс бўйича ўта оғир вазнда жаҳон чемпиони бўлгани барча ватандошларимиз қатори самарқандликларга ҳам чексиз қувонч ва ифтихор бахш этди.

БАРЧАМИЗНИНГ ҒАЛАБАМИЗ

Шаҳардаги "Суғдиёна" спорт мажмуасида бўлиб ўтган йиғинда жамоатчилик вакиллари ва спортчилар ватандошимизнинг ушбу тарихий ютуғини мамлакатимизда спортни оммалаштириш, спортчиларимизга берилаётган эътибор ва ғамхўрлик самараси сифатида баҳоладилар.

— Руслан Чагаевнинг россиялик машҳур боксчини енгиб, чемпионлик камарини қўлга киритиши ўзбекистонлик барча боксчилар қалбини чексиз қувончга тўлдирди, — дейди бокс бўйича Ўзбекистон чемпиони Сергей Мишанов. — Биз энди жаҳон рингларида қаддимизни янада баланд тутиб жанг қиламиз. Артур Григорян, Муҳаммадқодир Абдуллаев, Руслан Чагаев изидан бориб, ўзбек бокс мактабининг янги имкониятларини намойиш этамиз.

Ғолиб ҲАСАНОВ,
ЎзА мухбири.

Маънавият

РАҲБАР ТАФАККУРИ

Сиз корхона ё мактаб, балки ташкилот раҳбарисиз. Ёки фермерсиз, туман ҳокимисиз... Бу — эл-юртнинг, жамоанинг ишончи ва яхшиларнинг дуосини олганингиз шарофатидир. Энди ҳамманинг умиди, нигоҳи Сизда! Ҳа, Оллоҳ ҳам сизни синаш учун марҳамат қилди.

Энди сиз масъулиятни чуқур ҳис қилган ҳолда камтаринликни либос қилинг. Донишмандлик, ташкилотчилик санъатингизни намоён этинг. Эзгуликни касб этинг. «Кўпчиликка бош бўладиган кишилар, албатта, эзгу бўлмоғи, эзгулик зийнатлари билан безанмоғи шарт», — дейди бобокалонимиз Юсуф ҳос Ҳожиб.

Энг аввало, жамоанинг ҳол-аҳволига қизиқинг, улар билан дўст тутининг. Уларнинг маънавиятини, кайфиятини юксалтириш, ишхонангиз обрўсини кўтаришга урининг. Мутафаккир шоир Алишер Навоий жамоа билан раҳбар бир-бирига худди ошиқ-маъшуқлардек интилишини орзу қилган.

Сиз огоҳ ва зийрак, етти ўйлаб бир гапирувчи, етти ўлчаб бир ҳукм чиқарувчи бўлсангиз — йўлингиз чароғон, албатта. Қаттиққўл, журъатли, айни пайтда хушфеъл бўлинг. Хушфеъл кишининг иши ривож топаверади. Гердайган, такаббур раҳбарни жамоа ҳурмат қилмайди.

Мансаб замирида одамлар тақдири, Ватан тақдири бор. Президентимиз раҳбарнинг масъулияти, обрў-эътибори, онг-шуури ҳақида ҳар бир нутқида куйиниб таъкидлайди. Раҳбарга биринчи ўринда ҳалоллик, кўзи тўқлик, поклик ярашади, дейди.

Раҳбарга илм асқотади. Айниқса, ҳуқуқ, ҳисоб ва муомала илми. Шу ўринда Қува тумани раҳбарларидан бўлган раҳматли Иброҳим Каримовнинг гаплари ёдимга тушади: «Бош ҳисобчи туман матлубот жамиятининг бир йиллик ҳисоботини олиб кирди. Имзо чекишим керак. Ҳеч қачон шошилмасдим. Ёлғиз қолиб, бир неча соат, балки бир неча кун вақтим кетса-да, минглаб рақамларни бирма-бир таҳлил қилиб чиқардим. Ҳисоб-китобни яхши билардим-да. Ушбу ҳисоботда муҳим рақам ортида битта ноль тушиб қолган экан. Бундоқ олганда битта ноль ҳеч нарса эмасдек. Лекин шу битта ноль миллионни мингга тушириб қўйиб, бошга бало келтириши ҳеч гап эмас».

Ана шу зийраклиги, ишбилгичлиги, бир умр имзо масъулиятини виждонан ҳис этгани ва халққа кўрсатган саховати туфайли у ўттиз йилдан ортиқ вақт — умрининг сўнгги нафасигача туман матлуботчиларига раҳбарлик қилди.

Амир Темурнинг пири Зайниддин Абубакр мактуб йўллаб, Соҳибқиронни огоҳлантирган экан: «Айтган сўзларинг ва қилган ишларинг бошга пушаймонлик келтирмаслиги учун маслаҳат, кенгаш, қатъийлик, сабр, чидамлилик, соғлиғу сергаклик, эҳтиёткорлик ва шижоат билан барча ишларни амалга оширгайсан...» Амир Темур устозининг бу қимматли ўгитларига бутун умр амал қилган.

Демак, бугунги раҳбар қачондир олган дипломига, ёлғиз ўз фикрига суянибгина иш тутса адашади. Ҳаёт, фан, техника, талаб-эҳтиёж соат сайин ривожда. Тинмай ўқиган, изланган, кўп билан кенгашган раҳбаргина дадил, олға юради. Ахир, ўтмишда ҳам ҳар бир амалдорнинг, ҳар бир донишманднинг ўз кутубхонаси бўлган. Улар ноёб китобларни узоқ ўлкалардан келтириш ва хаттотларга кўчиртириш учун маблағни аяшмаган.

Иккинчи жаҳон урушида қатнашган, кейин эса «Ўзбекбирлашув»га 14 йил раислик қилган, 9 йил республика савдо вазири бўлган, хуллас, ўттиз йил «ёғлиқ жойда» кўзи тўқ раҳбар бўлган Мадамин Ҳасанов ўта маърифатли, камтарин, оғир-босиқ инсонлардан эди.

— Кўзи тўқ кишини Оллоҳ ўзи асрайди, — деган эди у бир суҳбатимизда. — Ҳар балонинг боши таъмадир, қуш донга таъма этмасайди, тузоққа илинмасди. Андижонда вилоят матлубот жамиятида ишлаб юрганимда бир воқеа бўлган. Катталар бир кишини туманлардан бирига матлубот жамияти раислигига тавсия қилишган. Мен у одамни яхши биламан ва фикримни очиқ айтдим: «Бу кишининг хотини зеби-зийнатга ўч, у узоқ ишлай олмайди». Раҳбарлар ўз билганларидан қолишмади. Ишонасизми, у одам бор-йўғи уч ой ишлаб, нафси ёмон қушдек тузоққа илинди».

Мен Мадамин отанинг хонадонида ялтироқ мебеллару арабий гиламларни, қўша-қўша биллур идишларни эмас, бир дунё китобларни, маънавий етукликни, хотиржамликни кўрганман.

Раҳбар — оламий кучдир ва у ҳаётни, одамларни гўзалликка, фаровонликка етаклашга қодир. Барча соҳадаги раҳбарларга халқ меҳри ёр бўлсин. Эзгу тилагим шу!

Санъат МАҲМУДОВА.

Фармон ва ижро

КАСАНАЧИЛИК – ИЖТИМОИЙ МУҲОФАЗАНИНГ БИР ТУРИ

Аҳолининг иш билан бандлигини таъминлаш шу куннинг долзарб вазифаларидан биридир. Бу масалага давлат аҳамиятига молик иш деб қаралаётгани ҳам кўпгина юртдошларимиз учун катта имкониятлар эшигини очди.

Айниқса, янги иш ўринлари яратилишига эришилаётгани қувонарлидир. Президентимизнинг "Йирик саноат корхоналари билан касаначиликни ривожлантириш асосида ишлаб чиқариш ва хизматлар ўртасида кооперацияни кенгайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони эълон қилинганлигига ҳам бир йилдан ошди. Орадан ўтган вақт давомида жойларда амалга оширилаётган чора-тадбирлар ҳунармандчилик, тикувчилик ва бошқа фойдали меҳнат билан шуғулланувчиларнинг оилавий бюджети ошишига замин яратди.

Чиноз туманида ҳам бу борада кўпгина ишлар амалга оширилмоқда. Бир қатор йирик саноат корхоналари касаначилар билан шартномалар тузиб, иш кўламини янада кенгайтиришга эришиляпти. Ҳозирда илгари иш билан банд бўлмаган 150 нафар аҳоли касаначилик билан шуғулланаётгани бунинг ёрқин исботидир.

Масалан, Чиноз пахта тозалаш корхонаси 70 нафарга яқин касаначи билан яқин алоқа ўрнатишга эришган бўлса, "Чинозйўлиндустрия" акциядорлик жамияти билан 60 нафардан зиёд аҳоли шартномалар тузган. Айни пайтда корхона жамоаси касаначиларга цемент, тош, қум ва тикув материаллари етказиб бермоқда. Ўз навбатида касаначилик билан шуғулланаётган аҳоли уйларида шлакаблок ғиштлари, махсус кийим-бошлар ишлаб чиқармоқда. Ҳилола Бўриева, Мамлакат Очилова, Комила Арслонова сингари тикувчилар махсус қўлқоплар ва иш кийимларини тикиб, корхонага етказиб беришаётир.

Туманда бундан-да кўп янги иш ўринлари очиш имкониятлари мавжудлигини ҳисобга олсак, касаначилардан янада дадиллик, саноат корхоналаридан эса саъй-ҳаракат, мадад кераклиги аён бўлади. Энг муҳими, касаначиликнинг ривожи ёшларни зарур иш билан таъминлабгина қолмай, балки уларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилади.

Гулбаҳор ОРТИҚХЎЖАЕВА, "Миллий тикланиш" мухбири.

МАИШИЙ ХИЗМАТ МАРКАЗИ

Самарқанд вилоятида Президентимиз Ислом Каримовнинг 2006 йил 17 апрелда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикасида 2006-2010 йилларда хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантиришни жадаллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори асосида ишлаб чиқилган дастур изчил амалга оширилмоқда.

Мазкур қарорда айниқса қишлоқ жойларида хизмат кўрсатиш ва сервис тизимини ташкил этиш, соҳани ривожлантириш истагини билдирган тадбиркорларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилган. Пастдарғом туманидаги "Эски Жума" маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудида иш бошлаган "Ойдин она" маиший хизмат кўрсатиш маркази ҳам ана шундай эътибор натижасидир.

Марказда сартарошхона, гўзаллик салони, озиқ-овқат дўкони ва 800 ўринли тўйхона бўлиб, у Эски Жума, Оқманғит, Ҳиндибой маҳаллаларининг етти минг нафардан зиёд аҳолисига хизмат кўрсатмоқда.

— Тез кунларда кийимларни кимёвий тозалаш, автомобилларга техник хизмат кўрсатиш ишларини ҳам йўлга қўймоқчимиз, — дейди марказ раҳбари, тадбиркор Й.Нахонов. — Ана шунда бугун йигирма киши меҳнат қилаётган марказда яна ўндан зиёд янги иш ўринлари яратилади.

Ғ. ҲАСАНОВ, ЎзА мухбири.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида

"Миллий тикланиш" демократик партиясининг Олий Мажлис Қонунчилик палатасида навбатдаги фракция йиғилиши бўлиб ўтди. Унда фракция ва партия Марказий кенгаши аъзолари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

ПАРТИЯ ФАОЛИЯТИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Йиғилишни фракция раҳбари Х. Дўстмуҳамедов олиб борди.

Йиғилишда дастлаб ҳамюртимиз Руслан Чагаев Германиянинг Штутгарт шаҳрида ўта оғир вазнда жаҳон чемпионлигини қўлга киритгани таъкидланиб, бу улкан ғалаба барчанинг қалбини ифтихорга тўлдирди. Бундай ютуқ юртимизни дунёга танитиб, тарихий ғалаба бўлди. Шу тўғрисида фракция аъзоси Р.Зарипова, партия Марказий кенгаши котиби О.Қозоқов гапиришди.

Фракция йиғилишида Сенатнинг яқинда бўлиб ўтган ялпи йиғилишида "Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг Конституциявий Қонуни маъқулланганлиги муносабати билан партиянинг Олий Мажлис фракцияси олдида турган вазифалар муҳокама қилинди. Хусусан, фракциянинг жойлардаги депутатлар гуруҳлари билан ҳамкорликни кучайтириш, партия гуруҳлари фаолиятини мувофиқлаштириш, уларни режа асосида фаолият юритишини ташкил этиш таъкидланди. Ҳар бир вилоят кенгашида депутатлар гуруҳини тузиш, бунинг учун депутатлар сонини кўпайтириш тўғрисида сўз юритилди. Шунингдек, Конституциявий қонун қабул қилиниши муносабати билан партия Устави ва Дастурига киритиладиган ўзгартиришлар тўғрисида ҳам фикрлашиб олинди.

Фракция йиғилишида Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг ялпи йиғилиши кун тартибига киритилаётган бир қатор қонун лойиҳалари ҳам муҳокама этилди. Шу билан бирга, партия ҳаётига оид бошқа масалалар кўриб чиқилди.

Фуқаролик жамиятини ўрганиш институтида «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш: ҳуқуқий асослари, амалиёт ва ривожланиш истиқболлари» мавзуида илмий-амалий семинар бўлиб ўтди. Унда институт томонидан ишлаб чиқилган, ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш масаласига бағишланган янги лойиҳа муҳоҳамага қўйилди.

ЎЗИНИ ЎЗИ БОШҚАРИШ ОРГАНЛАРИ:

ЯНГИ ЛОЙИҲА

Семинарни Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти директори ўринбосари Адҳамжон Ҳамдамов олиб борди ва ўзини ўзи бошқариш органлари фаолияти тўғрисидаги мавжуд қонун ҳужжатлари ҳамда «Маҳалла» жамғармаси, Республика Оқсоқоллари кенгаши ишларини таҳлил қилиб, мувофиқлаштириш ишини жамиятнинг қуйи бўғини ҳисобланган маҳаллалардан бошлаш керак, дея фикр билдирди.

Бошқа маърузачиларнинг фикрлари ва таклифлари ҳам республика доирасида иш юритадиган мувофиқлаштириш кенгашларини ташкил этиш, уларнинг фаолиятларини белгилаш, молиялаштириш масаласини ҳал қилиш йўллари ҳақида бўлди.

— Бу лойиҳа жойларда юзага келаётган айрим муаммоларни бартараф қилишда зарур аҳамиятга эга деб ўйлайман, — деди «Маҳалла» жамғармаси раиси ўринбосари Нигматилла Абдуллаев. — Ҳозиргача олиб бораётган фаолиятимиз Республика Оқсоқоллари кенгаши иши билан уйғунлашиб кетгани кўпчилигингизга маълум. Лойиҳанинг аҳамиятли жиҳати шундаки, унга кўра халқ учун қайғурадиган, фидойи кишилар бу ишга жалб этилиши мўлжалланган. Улар аҳолининг талаб ва таклифларини ҳал қилишда янада жонкуярлик билан фаолият юритишларига ишонаман.

Йиғилишда иштирок этган Сенаторлар ва Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, вазирликлар, ташкилотлар, сиёсий партиялар ҳамда «Маҳалла» жамғармаси вакиллари, маҳалла оқсоқоллари ўз мулоҳазаларини билдирдилар.

Мансуба ХЎЖАЕВА.

Фаолларимиз

САВОБ МЕҲНАТ ВА САХОВАТДА

Саховат... Бу сўзнинг замирида одамларга яхшилик, сахийлик қилиш, муҳтожларга кўмак бериш, хайр-эҳсон қилиш, ҳадя улашиш, меҳр-оқибат сингари тушунчалар мужассам. Бундай яхши одатлар халқимизга хос хислат, элдошларимизнинг қон-қонига сингиб кетган фазилатдир.

"Янги турмуш" фермер хўжалиги раиси, "Миллий тикланиш" демократик партиясидан Сурхондарё вилоят кенгаши депутатлигига сайланган Аҳмад Мажидов ҳам саховатпешалик хислатини қалбига жо қилганлардан. У Олтинсой туманидаги "Ҳайрондара" маҳалласида яшайди.

Саховатпешалик хислати инсонда бирдан пайдо бўлмайди. Авлоддан-авлодга мерос каби ўтиб келади, авлодларининг қалбида яшайди, қонида оқади. Аҳмад аканинг отаси — 80 ёшни қоралаб қолган отахон Нажмиддин бобо, онаси Норбиби момо ўғлига ёшлигидан одамларга меҳрли, саховатли бўлишни насиҳат қилишган.

— Ўғлим, очиқ қўл бўл, бошқалардан кўмагингни аяма, дейди ота-онам, — деди Аҳмаджон ака. — Бу насиҳатларига амал қилиб кам бўлаётганим йўқ. Яхши ниятлар билан фермер хўжалигимизни ташкил қилганимизга ҳам 12 йил бўлди. 74 гектарлик ер майдонининг 47 гектари узумзор, 10 гектари мевазор, қолганига бу йил ғалла экканмиз. Даромадларимиз ҳар йили кўнгилдагидек бўлаётир. Ўтган йилги умумий даромадимиз 67 миллион 400 минг сўмни ташкил қилди. 23 миллион 400 минг сўмлик соф фойда олишга эришдик. Бу йилги даромадимиз ундан ҳам зиёд бўлишини ният қилганмиз. Узумзорга янги ниҳоллар ўтказиш билан бирга мевазор боғимизни олма, олча, шафтоли, гилос, ўрик каби мевали дарахтларнинг турли навлари билан тўлдирмоқдамиз.

Аҳмад Мажидов сайловда ишонч билдирган сайловчилари билан тез-тез учрашиб туради. Уларнинг муаммоларини ҳал этишда доим ёрдам беради. Ҳозирда у сиёсий тадбирларда ҳам фаол қатнашиб келаётир. Бошқа сафдошлари қаторида "Миллий тикланиш" партиясининг ғоя ва мақсадларини амалга оширишда ҳам фаоллик қилаётир.

Тумандаги 35 минг аҳолининг тоза ичимлик суви таъминотида муаммолар бор эди. Ишбилармон, саховатли фермернинг саъй-ҳаракатлари, елиб-югуришлари туфайли бугунги кунда "Мингчинор", "Ҳайрондара", "Катта Вахшивор", "Хўжасоат" маҳаллаларида яшовчи аҳоли тоза ичимлик сувидан баҳраманд бўлаётир. Бу ҳудудларда ҳозирда электр токи таъминотида ҳам узилишлар бўлмаяпти. Ўтган йили 54 миллион сўмлик маблағ эвазига Денов ва Олтинсой туманлари чегарасида янги кўприк қурилди. Буларнинг барчасида унинг ҳиссаси бор.

Савоб ишлар билан нафақат юрт, балки кўнгиллар ҳам обод бўлади. Уч километрлик йўлга асфальт ётқизиш, тумандаги 34-мактабга ҳамда Хўжасоат қишлоқ-врачлик шифохонасига кўрсатилган ҳомийлик, кам таъминланган оилаларга берилган жами икки ярим миллион сўмлик моддий ёрдам... бу ишларнинг ҳаммаси ҳам Аҳмад аканинг кўнгилларга қурган баланд қасри, дилларга берган ободлиги, десак хато бўлмас.

— "Миллий тикланиш" демократик партияси фаоллари сафида туриб савобли ишларни қилаётганимиздан фахрланаман. Партиямизнинг халқ ичига кириб бориш, тарғибот-ташвиқот ишларини олиб боришда бугунгидан ҳам яхшироқ ҳамжиҳатлик, якдиллик керак. Ана шунда ишларимиз самараси бундан ҳам юқори бўлади, — деди суҳбатдошим.

Жорий йилнинг Ижтимоий ҳимоя йили деб номланиши мақоламиз қаҳрамонига ўхшаган, кўнглида яхши тилаклар жам бўлган инсонлар учун янада хайру саховатлидир. Суҳбатдошим айтганидек, саховатпешалик бир кунлик ёки бир йиллик иш эмас, ҳамиша давом этаверади.

Жуманазар АНОРОВ.

Янгийўл туманининг Гулбаҳор қўрғонида туман марказий поликлиникаси жойлашган. Бу ерда ишлаётган шифокорларнинг, беминнат хизматлари кўпчиликка манзур бўлаётир. Бунинг боиси сир эмас. Эл соғлиғини юрт бойлигига айлантиришдек олижаноб мақсадларни кўзлаган жамоа намунали хизмати билан аҳолининг меҳрини қозонмоқда.

Суратда: бош шифокор Ҳасан Шаҳиев ҳамширалар Гулноза Бекмуродова, Муҳаббат Абдуллаева, Гулноза Маҳкамовалар билан.

К.ЎЛМАСОВ олган сурат.

ТЕМИРГА БОЙ УН – САЛОМАТЛИГИМИЗ ГАРОВИ

ЮНИСЕФнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси, Журналистлар ижодий уюшмаси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва «Соғлом авлод» жамғармаси ҳамкорлигида Навоий вилоятида унни бойитишга бағишланган семинар бўлиб ўтди. Унга Журналистлар ижодий уюшмаси раиси Шерзод Ғуломов раҳбарлик қилиб, кун тартибидаги масаланинг аҳамияти, темир моддаси билан бойитилган ундан фойдаланиш, аҳоли ўртасида тўғри овқатланишни ташкил этиш ва бу борада ОАВ вакиллари олдида турган вазифалар ҳақида гапирди. Шунингдек, темир моддаси билан бойитилган унни истеъмол қилишни тарғиб қилиш бўйича бўлиб ўтган кўрик-танловлар натижаси ва навбатдаги 3-танлов ҳақида ахборот бериб, журналистларни бу ишда фаол иштирок этишга чорлади. Республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги Анемия маркази директори, профессор Дилором Сулаймонова ўз маърузасида юртимизда камқонликка барҳам бериш борасида бир қатор ишлар қилинаётгани, бироқ тарғибот ишларини янада кучайтириш, камқонликнинг оқибатлари, унга қарши тиббий ва табиий воситалар ҳақида атрофлича маълумот берди. «Соғлом авлод учун» халқаро жамғармаси эксперти, профессор Диляра Шарипова камқонликка қарши курашнинг аҳамияти, салбий таъсирлари ва хусусиятлари ҳақида, шунингдек, йод танқислиги билан боғлиқ муаммолар тўғрисида сўз юритиб, иштирокчилар билан мулоқотда бўлди. ЮНИСЕФ вакили Рустам Ҳайдаров унни бойитиш бўйича миллий дастур, унни бойитиш тарихи, бу борада юртимизда олиб борилаётган кенг кўламли ишлар натижалари ва долзарб муаммолар хусусида тўхталди. Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Анора Бобомуродова бу борада қабул қилинаётган қонунлар ва улар ижросини таъминлашда ОАВ ва соғлиқни сақлаш соҳалари вакиллари олдида турган вазифаларни кўрсатиб ўтди.

Семинар иши болалар шифохонаси дерматология бўлимида давом этди. Иштирокчилар бу ерда камқонлик ташхиси билан даволанаётган беморлар билан мулоқотда бўлиб, касаллик сабаб ва оқибатлари, унинг олдини олиш усуллари билан яқиндан танишишди. Шунингдек, тадбир қатнашчилари аҳолини бойитилган ун билан таъминлаб келаётган «Навоийдонмаҳсулотлари» ҳиссадорлик жамиятида бўлиб, корхонадаги унни бойитиш технологиялари, бойитилган унни таҳлил қилувчи лаборатория фаолияти, таҳлил усуллари билан танишди. Ҳар бир юртдошимиз сиҳат-саломатлиги, айниқса, миллат келажаги, соғлом авлод билан боғлиқ бу масалалар ҳар бир иштирокчида катта таассурот қолдирди.

Бахтиёр ТЕМУР, "Миллий тикланиш" мухбири.

Қишлоқда саноат

МАҲСУЛОТ ЭКСПОРТБОП, РАҚОБАТБАРДОШ

— Онажонимнинг туғилган кунига совға олиш учун бозорга тушмоқчи эдим, ойлик бергани жуда яхши бўлди-да. Феруза кассирдан олган пулни санаб бўлгач, "худога шукур, баракасини берсин" деди-да, унга раҳмат айтди. Саксон беш минг сўм-а. Авваллари бу қадар кўп маош олмагани боисми у қувончини яшира олмади.

Ўтган йиғилишда корхона раҳбарларининг айтганлари қуруқ ваъда эмас экан: "Шу йилнинг ўзида ўртача иш ҳақи юз минг сўмдан ортиб кетади". Айниқса, ишчиларнинг қувончи чексиз, қувонмай бўладими, йиллаб ишламай ётган корхона оёққа турса-ю, юз нафар одам иш билан таъминланса. Узоқ Хоразмнинг Хазорасп тумани қишлоқлари аҳолиси учун бу жуда катта имконият...

Бир неча йилар аввал яхши ният билан ташкил этилган "Унихо" қўшма корхонаси таъсисчилари ва раҳбарларининг уқувсизлиги оқибатида иқтисодий ночорликка юз тутди. Тамомила қарз ботқоғига ботди. Алал-оқибат касодга учради — банкрот бўлди.

Халқ манфаатини ўйламайдиган "тадбиркор"лар чет элдан миллион-миллион валютага олиб келган ускуналар, ҳатто бозор нархларидан икки-уч марта қиммат баҳоларда харид қилингани боис, "бизнес режа" барбод бўлди. Банкдан олинган кредитни ҳам ўз вақтида тўлашнинг имкони бўлмай қолди. Юзлаб ишчи ўрнига мўлжалланган катта корхона тўхтаб қолди. ДАТ "Асака" банк Хоразм вилояти филиалидан олинган кредитни тўлаш муаммога айланди. Банкрот қўшма корхонанинг мол мулки вилоят хўжалик суди ажрими билан "Банкротлик" тўғрисидаги қонунга асосан ДАТ "Асака" банки ҳисобига ўтказилди.

Корхона ўтган йилнинг охирида "Хазорасп текстил" масъулияти чекланган жамиятига айлантирилди. "Асака" банки томонидан корхона мол-мулки мажмуаси билан тўқимачилик соҳасидаги иқтисодий ночор корхоналарга инвесторлар ва бошқарувчи компаниялар танлаш ҳукумат комиссиясига тендер савдосига қўйилди. Банк томонидан масъулияти чекланган жамиятга 100 минг АҚШ доллари ва 53 миллион сўм молиявий ёрдам берилди. Ишлаб чиқариш қайтадан ташкил қилиниб, маҳсулот тайёрлаш жорий йил февраль ойининг иккинчи ярмидан бошлаб юборилди.

— Икки ойда 321 миллион мўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди, — дейди жамият раиси Бахтиёр Казаков. — Ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг тўқсон фоизи Россия Федерациясига экспорт қилинди. "Хазорасп текстил"да икки ойда тайёрланган сифатли ип-калава 90 минг долларга сотилди. Ишларни жонлантиришда Хоразм вилояти монополиядан чиқариш, рақобат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ҳудудий бошқармаси бошлиғи Ўринбой Абдуллаев жамоаси корхонани ривожлантириш борасида яқиндан ёрдам бераётганидан жуда миннатдормиз.

Корхона цехларини айланамиз. Пахта толасидан ип йигирув жараёнларини кузатдик. Замонавий ускуналар бир маромда ишлаб турган ёруғ ва шинам цехдаги ип-йигирувчилар, инженер-мутахассислар билан мулоқотда бўлдик. Уларнинг барчаси дунё бозорида рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқарадиган корхонада ишлаётганларидан мамнун.

Ҳа, бу жамоада юқори малакали мутахассислар етарли. Энг қувончлиси, ишлаб чиқарилаётган бир йиллик маҳсулотни сотиб олишга ишончли харидор бор. Ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш, сифатини янада кўтариш учун шу кунларда эллик минг АҚШ долларига эҳтиёт қисмлар олиб келиб ускуналарни таъмирлаш ишлари мўлжалланаётир.

"Хазорасп текстил"нинг янада ривожланиб, равнақ топишига умид катта.

Ўринбой КЕНЖАЕВ.

Таклиф, мулоҳаза

Фермер хўжаликлари фаолиятини ривожлантириш бўйича Наманган вилоятида бир қатор ижобий ишлар амалга оширилмоқда. Фермерликни ривожлантириш учун зарур шарт-шароитлар яратилаётир. Жумладан, техника хизмати кўрсатиш учун муқобил МТПлар ташкил этилди. Бундан ташқари, давлат томонидан нефть маҳсулотлари, минерал ўғит етказиб бериш шахобчалари очилди.

ЁШ ФЕРМЕРЛАРГА ЭЪТИБОР ЗАРУР

Жорий йил бошида олинган маълумотга кўра, ҳозирда вилоятда 13000 та фермер хўжалиги фаолият юритмоқда, уларнинг сони 2005 йилга нисбатан 8 мингтага ортган. Косонсойдаги "Чашмаи-сафед" қишлоқ хўжалик корхонаси, Наманган туманидаги "Асрорбек — 98" фермер хўжалиги каби мулкчиликнинг янги йўлидан бораётган жамоалар эришаётган натижалар мақтовга арзигулиқдир.

Ризқу рўзимиз бунёдкорлари бўлган фермерларнинг малакасини ошириш масаласи ҳам давр талабидир. Шу боисдан бу ишга бефарқ қараб бўлмайди. Вилоятдаги фермер хўжаликлари раҳбарларининг 4360 нафари олий, 5710 нафари ўрта махсус, 2625 нафари ўрта маълумотга эга. Уларнинг орасида 1210 нафар агроном, 1362 нафар иқтисодчи ва молия мутахассислигига эга бўлган кишилар, 936 нафар муҳандис-механиклар бор. Фермерларнинг 584 нафари аёллардир. Фермер хўжаликларида ишловчиларнинг аксарият қисмини ёшлар ташкил этади. Уларнинг 2120 нафари 26-35 ёшгача, 1420 нафари эса 18-25 ёшдагилардир.

Косонсой туманидаги "Чорбоғ — олтин боғ" фермер хўжалиги раҳбари Назиржон Авезматов 24 ёшда. У ўтган йилда 8,1 гектар ерда пахта, 4,8 гектар ерда ғалла парваришлади. 25,2 тонна пахта, 21,2 тонна ғалла етиштириб, юқори самарадорликка эришди. Бундан ташқари, фермер хўжалиги 10 бош қорамолга эга бўлиб, ишчиларнинг сут ва гўштга бўлган талаби қондирилмоқда ҳамда маҳаллий ўғит муаммоси маълум миқдорда ечилмоқда.

Бироқ республикамиздаги барча вилоятларда бу соҳада ечимини кутаётган бир муҳим муаммо мавжуд. Бу ёш фермерларнинг тажрибасини оширишдир. Ёш фермерлар алмашлаб экиш, экинларни ўғитлаш тизимини мукаммал билишлари ва уни жорий этишлари керак. Қолаверса, маҳаллий ўғит муаммосини бартараф этиш учун қорамол ёки қўй боқишлари, имкон даражасида фермалар ташкил қилишлари лозим. Назаримда, бундай ишларни амалга ошириш учун уларнинг тажрибасини ва малакасини оширишга етарлича эътибор берилиши керак. Бунинг учун эса коллеж ва олий ўқув юртларида, қишлоқ хўжалиги тизимида ишлайдиган малакали олимлар, мутахассислар, илғор фермерлар иштирокида машғулотлар ўтказиш фойдали натижа беради.

Тижорат банклари томонидан ажратилаётган имтиёзли кредит бериш тартибини ҳам янада такомиллаштириш ва муддатини узайтириш керак. Бир сўз билан айтганда, тажрибали деҳқонлар сафига киришга интилаётган ёшлар мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланишлари учун шароит бор ва ислоҳотлар натижасида улар учун янги йўллар очилмоқда. Энди эса ёшларнинг ўзидан интилиш, изланиш ва ташаббус талаб этилади, холос.

Дилшод ИСМОИЛОВ,
Наманган муҳандислик-иқтисодиёт институти талабаси.

Эътироф

РУҲИЯТ РАНГЛАРИ ЖИЛОСИ

Яқинда Хитойда ўзбек мўйқалам усталари кўргазмаси уюштирилди. Хитой ва ўзбек рассомлари ҳамкорлигида ташкил этилган кўргазмада Ўзбекистон халқ рассоми, академик Леким Ибрагимов раҳбарлигида Дима Охунбобоев, Мухтор Исонов, Диля Мирзаахмедова, Ғайрат Ибрагимов каби ўзбек рангтасвир мактабининг фаол ёшлари ўз асарлари билан иштирок этдилар.

Кўргазма Хитойнинг бир қатор шаҳарларида намойиш этилиб, рассомлар, бадиий ўқув юртлари талабалари, санъат ихлосмандлари билан учрашувлар уюштирилди.

Мазкур кўргазма иштирокчиларидан Ғайрат Ибрагимовнинг ижоди алоҳида эътирофга лойиқ. Беньков номидаги Республика рассомлар билим юртини аъло баҳолар билан тугатган Ғайрат синов имтиҳонисиз Миллий рассомчилик ва дизайн институтининг дастгоҳли рангтасвир бўлимига қабул қилинади ва уни аъло баҳолар билан якунлайди. Унинг илк кўргазмаси Будапештда бўлиб ўтди ва ижодий ишлари у ердаги Шарқ музейи экспонатларидан доимий ўрин олди. Парижда, Австриянинг Ўзбекистондаги элчихонасида, Германияда ўтказилган кўргазмалари ҳам муваффақият қозонди.

Ёрқин истеъдод соҳиби Ғайрат Ибрагимов бугунги ўзбек рангтасвир санъатида ўзининг кучли истеъдоди билан воқелик, борлиқни теран қамраб ифода этаётган ёш рассомлардан ҳисобланади. Унинг асарларида ранглар шу даражада интуитив сезгилар кўламида, зийраклик, ички бир ҳарорат билан жонлантирилганки, бу ижодкорнинг чуқур англаш, пайқаш хусусияти юқорига кўтарилган ҳолатини ифода этади. Қизғиш, яшил, кўкиш, жигарранг-сарғиш ранглар қуюнида безовта ички туйғулар ифодаланади. «Қушларни қўриқловчилар», «Анор фасли», «Осмондан садо», «Учрашув», «Анорли қиз» шулар жумласидандир.

Нурланиш ва соя, ёруғлик ва қоронғулик контрасти, қарама-қарши туйғулар уюмини ранглар қуюнида ифода эта олиш хусусияти рассом истеъдодининг энг кучли қирраси ҳисобланади.

Ғайрат Ибрагимовнинг «Эшик қошидаги қиз», «Эшик қошидаги фариштa» асарларида илоҳий кучлар, илоҳий оламлар инсон атрофида доимо ҳозиру нозир турганлиги акс эттирилади. «Туғилган кун», «Чопарлар» композицияларида эса қарама-қарши ҳиссиётлар кўламининг юксак даражага кўтарилган онларида юзага келган фикрлар мажмуаси ифода этилган.

Ғайрат Ибрагимовнинг асарлари билан танишар экансиз, ўз изланишлари орқали рассом руҳият оламига чуқурроқ кириб бораётганини ҳис қиласиз ва фикрларингиз ранглар тўлқинига шўнғиб борар экан, чексиз-чегарасиз коинот сирлари, одамзот тарихи, кўҳна Шарқ руҳияти кўз олдингизда жонлана боради.

Абдували ЭГАМБЕРДИЕВ.

Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган

«MICRON-M» МАҲСУЛОТЛАРИ ХАРИДОРГИР

Қашқадарё вилоятининг Қамаши туманидаги «MICRON-M» масъулияти чекланган жамиятида ишлаб чиқарилаётган 56 турдаги макарон ва бошқа нон маҳсулотлари кўпчиликка манзур бўлаётир. Буни кичик корхонанинг 2006 йилни 6 миллион сўмдан ортиқ соф фойда билан якунлагани ҳам исботлаб турибди.

Замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган корхонада ишлашни пухта ўзлаштирган 85 нафар маҳаллий ёшлар яратилган шарт-шароитлардан мамнун бўлишмоқда. Ёзги ва қишки ошхона, барча қулайликларга эга дам олиш хоналари ишчилар хизматида.

Эрон технологиялари асосида ишлайдиган жамиятда ўтган йили 725,2 тонна макарон, 12,5 тонна печенье маҳсулотлари ишлаб чиқарилди. Йил бошидан улгуржи харидорларнинг талабларидан келиб чиқиб айрим турдаги маҳсулотлар картон қутилар ва полиэтилен қопларга қадоқланмоқда. Корхонада тайёрланаётган маҳсулотлар Тожикистон ҳамда Афғонистон сингари қўшни мамлакатларга экспорт қилинаётир.

Гули ОЛИМОВА.
Азамат АҲМАД олган суратлар.

Орамиздаги одамлар

Истиқлолимиз йўлида ўзининг куч-ғайратини аямай ишлаб, изланаётган замонамиз қаҳрамонлари орасида шундай фидойи инсонлар борки, уларнинг ҳаёти бошқаларга ўрнак бўлса арзийди. Моҳинахон Аширова ҳам ана шундай жонкуяр, ўз касбининг фидойиларидан бири. У ўз устида кўп ишлашни ёқтиради, жамоат ишига талабчан, ташкилотчи аёллардан. Илмга чанқоқлик, оилага садоқат, атрофдагиларга меҳрибонлик ва қатъийлик — бу фазилатларнинг барчаси унда мужассам.

ИЛМ БИЛАН ҚАЛАМНИ БИРЛАШТИРГАН ИЖОДКОР

У ўрта мактабни битиргач, Тошкент давлат педагогика институтининг филология факультетига ўқишга кирди. 1968 йилда институтни тугатиб, йўлланма билан "Энциклопедия" нашриётида иш фаолиятини бошлади. "Дарахт бир жойда кўкаради", деган нақлга амал қилган ҳолда Моҳинахон ҳозиргача "Ўзбекистон миллий энциклопедияси" давлат илмий нашриётида фаолият юритиб келмоқда.

Энциклопедия таҳририятида ишлаш жуда мураккаб ва ўта масъулиятли вазифадир. Иш фаолиятини кичик муҳаррирликдан бошлаган Моҳинахон илмга чанқоқлиги, ўз устида тинмай ишлагани боис бўлим бошлиғи лавозимигача кўтарилди. 1987 йилдан буён Маданият ва санъат таҳририятини бошқариб келмоқда. У зиммасидаги ишларини бажариш билан бирга жамоат ишларида ҳам фаол иштирок этиб келаётир. Бундан ташқари, Ўзбекистон миллий энциклопедияси хотин-қизлар қўмитаси раиси ҳамдир. Унинг театр ва кино муаммолари, ижодкорлар ҳақидаги мақолалари турли газета ва журналлар саҳифаларида ёритилган. "Африка кино-си", "Вайжантимала", "Миср киноси", "Покистон киноси", "Шамим Аро Тошкентда" каби мақолалари халқаро кино санъатига оид бўлса, "Дилистоним сен менинг", "Камолот сари", "Ҳижрон", "Раззоқ Ҳамроевлар оиласи", "Санъатга бағишланган умр", "Тасвирларда олам мужассам", "Умидли актриса", "Ижод муқаддимаси", "Минг бир кеча қаҳрамонлари экранда", "Баҳор қайтмайди", "Тақдир эшиги" каби "Театр" ва "Кино" журналларида босилган ижодий ишлари ўзбек кино ва театр санъати масалаларига бағишланган. Энциклопедия жилдларида эълон қилинаётган театр ва кино соҳасига тегишли, умуман, санъат соҳасига оид мақолаларнинг аксарият қисми унинг соҳир қалами билан битилган. Моҳинахон "Халқ амалий санъати қисқача луғати" китобининг ҳаммуаллифи, Муҳсин Қодировнинг "Навоий ва саҳна санъати", Раҳима Шомансуровнинг "Эр эпламоқ осон, лекин..." китобларининг масъул муҳарриридир. Нашриётнинг "Хотин-қизлар энциклопедияси" китоби ҳам Моҳинахон Аширова бошқараётган таҳририят томонидан чиқарилган. 14 жилдлик энциклопедия, "Ўзбекистон Республикаси" энциклопедияси, 12 жилдлик "Ўзбекистон миллий энциклопедияси", рус ва ўзбек тилида нашр қилинган "Тошкент" энциклопедиялари, "Уй-рўзғор энциклопедияси", 2 жилдлик энциклопедик луғат ва бошқа китобларни чиқариш ишига ҳам унинг қалб қўри бахшида бўлган.

Моҳнахон Аширова Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси ва Ўзбекистон журналистлар ижодий уюшмаси аъзосидир. У Ўзбекистон "Журналист аёллар клуби"нинг ҳам фаолларидан саналади. Фидойи хизматлари учун Моҳинахон Аширова ҳукуматимиз томонидан "Меҳнат шуҳрати" ордени ва бир қанча Фахрий ёрлиқлар билан тақдирланган.

Аёлнинг назокати, фаросати ва малоҳати оилада кўзга ташланади. Ҳамкасбимиз бу борада ҳам омадли. У ўткир қалам соҳибаси, фаол жамоатчи, талабчан раҳбар бўлибгина қолмай, севимли ёр, меҳрибон она ва набиралари учун суюкли буви бўлиб ҳам бахтини топди. У умрининг ҳар бир кунини эзгуликка бахшида қилади ва бунга муносиб жавоб олаётир. Назаримда, интилганга толе ёр, деган нақл мана шундай инсонлар учун айтилган.

Ҳулкар АЛИМУҲАМЕДОВА,
"Ўзбекистон миллий энциклопедияси" давлат илмий нашриёти илмий муҳаррири.

Ифтихор

БУХОРО ЗАРДЎЗЛИК МАКТАБИ

Ҳар бир касбу ҳунарнинг сир-асрори бўлади. Асрлар оша ривожланиб келаётган зардўзлик санъатининг ҳам ўзига хос анъаналари мавжуд. Ҳунармандчиликда устоз-шогирдлик муносабатлари муҳим ўрин тутади. Қайси ҳунар бўлмасин, унинг осон ва мураккаб томонлари бор, албатта. Зардўзлик санъатини давом эттириб келаётган бухоролик зардўз усталарнинг ишлари нафақат юртдошларимизни, балки хорижликларни ҳам ҳайратга солади, ҳавасини келтиради. Чеварлар дид билан тиккан ҳар бир кийим-бош эътиборингизни тортиши аниқ. Чунки уларни тикишда чевар қизлар, онахонлар ҳар бир қатим ипга меҳрини жо қилишган-да!

Бухоро зардўзлик санъати бадиий қиймати билан ҳам муҳим ўрин тутади. Асрлар давомида яшаб келаётган, йиллар оша сайқал топиб бораётган услублар авлоддан-авлодга ўтиб келмоқда. Зар ипларнинг жилоси, жилвасини юракдан ўтказиб, унинг жозибасини сақлаб, матога ёки бирор кийимга безак беришда фойдаланиш учун ҳам билим керак. Каштадўзликда ранглардаги жозибани, нафисликни асраб қолиш, уларни ўз ўрнида ишлатиш анъанаси бор. Нақш услубида ёки гулдор шакллар билан, мунчоқлар орқали безак бериш чевар қиз-жувонларнинг орзу-истаклари билан ҳам уйғунлашиб кетади. Янги буюмни тикишга киришган чевар қизлар устозидан ўрганганларига ўз тасаввурларини ҳам қўшиб, дилида туғилган янги ғояни янада бойитадилар.

Ўрта Осиёда ўзининг чуқур тарихий илдизларига эга бўлган зардўзлик санъатининг сирлари чет эллик сайёҳларни қизиқтириб келади. Бундай гўзалликни яратиш учун, аввало, сабр, қунт кераклигини ҳаммамиз яхши тушунамиз. Чеварларнинг шунчалар гўзал, шунчалар фусункор ишлари борки, кўриб дилингиз яйрайди. Беихтиёр уни дунёга келтирган қўлларни кўргингиз келади.

Бухоро зардўзлик мактаби минглаб чевар қизларнинг орзуларини рўёбга чиқариб, уларнинг ҳам мустақил ишлашлари учун замин бўлаётир. Бошқа жойларда ҳам зардўз услубида тикилган буюмлар топилади. Бу ҳунарнинг синоатларини яхши, пухта ўзлаштирган қўли гул чеварлар бор. Барибир у ишларнинг жозибаси Бухородагидек эмас, назаримда. Бухоро зардўзлари томонидан тикилган буюмларда узоқ йиллар давомида сайқал топиб келаётган анъана бор. Зар ва кумуш рангли ипларнинг нозик дид ила, ўз ўрнида ишлатилганини кўриб завқланасиз, кўзингиз қувнайди.

Аслида зардўзлик санъатида зар ип билан безак бериш усули икки хилда бўлади. Бу заминдўзи ва гулдўзидир. Заминдўзи усулида тикилаётган кийим гулнақшининг барча жойи зар ип билан тўлдириб тикилади. Бу усулни қадимда қимматбаҳо тўнларни тикишда қўллашган экан. Ҳозирда заминдўзи усули дўппиларнинг жиягидагина қўлланилади. Гулдўзи усулида эса матонинг таги очиқ қолиб, фақат гулнақшларнинг ўзи зар ип билан тикилади. Бу услуб ҳам ўзига хослиги билан ажралиб туради.

Жаҳон халқларини ҳайратга солиб келаётган чинакам санъат дурдоналари даражасидаги зардўзлик намуналари бугун ҳам ўз эгаларини топаётгани қувонарли. Бу анъанани давом эттириб, миллий руҳни ўзида акс эттирадиган ҳунарни авлодларга етказиш бурчи эса биз — ёшларнинг зиммамизда. Бу санъат асарларидан фақат ҳайратланиш эмас, чевар қўлларга қўшилиб ижод қилиш бахти ҳар бир қизга насиб этишини истардим.

Садоқат ҚОЗОҚОВА,
Камолиддин Беҳзод номидаги Миллий рассомчилик ва дизайн институти талабаси.

Турфа касб эгалари

Қувада ажойиб бир инсон бор. Ҳурматилло Ҳакимов. Ҳамма уни «тақсир» деб ҳурмат қилади. Тўғрисўз, саховатли, камтарин одам. У бошлиқ фермер хўжалиги олти йилдирки, ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам пахта ва ғалла етиштириш режаларини ортиғи билан уддалайди. Ҳакимов бошлиқ «Оқ олтин» фермер хўжалиги ўтган йилни олтмиш миллион сўм соф фойда билан якунлади.

ОЛИМЖОН САРТАРОШ

Қувага борсам, Ҳурматилло ака билан албатта учрашаман. Эрталабки саккизлар чамаси. Ҳурматилло аканинг қўл телефонига қўнғироқ қилдим. Сартарошхонада соқол олдираётган экан. Ўша жойда учрашишга келишдик.

— Олимжон яхши сартарош, шу укамиз ҳақида ҳам бир мақола ёзсангиз, яхши бўларди, — деди у киши. — Йигирма йилдан буён шу устага соқолимни олдираман. Қўли дард кўрмасин.

— Сиздай нозиктаъб инсоннинг ҳурматига сазовор бўлишнинг ҳам ўзи бўлмайди, — дейман мен.

Бундан ўн икки йил аввалги воқеа ёдимга тушди. Ўғлимни қўлини ҳалоллаб — хатна қилдирган куни кечаси билан унинг олдида ухламай чиққанман. Уста икки-уч кун тез-тез хабар олиб турди. Қўли енгил экан, ўғлимиз тезда чопқиллаб ўйнаб кетди. Ўшанда болаларни хатна қиладиган усталар–сартарошлар ҳақида мақола ёзишни ният қилгандим...

Олимжондан бу касбнинг сир–асрори ҳақида сўрайман.

— Жаъми ҳунарлардан сартарошлик муқаддамдир, — дейди Қува тумани марказидаги «Гўзал» салони сартароши Олимжон Раимов. — Пиру устодлардан қолган удумларга амал қилган ҳамкасблар барака топаверади. Доимо илм талабгорларига ҳамсуҳбат бўладиган, дўконини покиза тутадиган, пирларини тез-тез ёдга оладиган, мижозига ёмон кўз билан қарамайдиган, хизмат ҳақи учун нима берса рози бўладиган ва энг муҳими, кунда топганининг ярмини садақа ва ҳадяга сарфлайдиган сартарошгина ҳақиқий уста ҳисобланади.

Ва яна энг муҳими, пиру устозлардан мерос бўлиб авлоддан-авлодларга ўтиб келаётган касб-корга баракот берадиган «Сартарошлик рисоласи»ни сақлаб юриш ва унинг талабларига амал қилиш лозим. Шогирдларига шу рисолани ҳадя этиш ҳам ибратли удумдир, — дейди у.

Камтарин, самимий уста-сартарош Олимжон Раимов ҳузуридан бир олам таассурот билан қайтдим...

Муроджон КЕНЖАЕВ.

Тадбир

«Китоб куни» бўлиб ўтди

Ўсиб келаётган ёш авлоднинг интеллектуал салоҳияти ривожига ўз ҳиссасини қўшиш мақсадида Интеллектуал лойиҳалар маркази (ИЛМ) турли тадбирлар ташкил этмоқда.

Яқинда марказ "Халқаро китоб куни"ни ўтказди. Китобхонлик даражасини ошириш мақсадида ҳар йили анъанавий тарзда ташкил этиладиган ушбу тадбирда марказ ўқитувчилари ва ўқувчилари иштирок этдилар. Ўқувчилар катта қизиқиш ва тайёргарлик билан кутадиган бу тадбир икки қисмдан иборат бўлиб, биринчи қисмда ёшлар ўзбек адабиётининг атоқли адиблари, ёзувчи ва шоирлари билан учрашиб мулоқотда бўлдилар.

Учрашувга Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ўткир Ҳошимов ташриф буюрди. Истеъдодли адиб бошидан кечирган ёшлик хотиралари ҳақида сўзлаб, ёшларни қизиқтирган саволларга жавоб берди.

Ўқувчилар инглиз ёзувчиси Шерри Эшворс хоним билан ҳам учрашдилар.

Тадбирда ўқувчилар томонидан мутолаа қилинган китобларга бағишланган иншо ва расмлар тақдим этилди ва уларнинг энг яхшилари танлаб олиниб, муаллифлари тақдирланди. Инглиз тилида эссе ёзиш бўйича марказ ўқувчиси Сохиба Ҳамидова биринчи ўринни эгаллади.

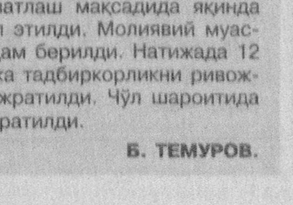

Тадбир давомида "Китоб ўқиш марафони" ғолиблари эълон қилиниб, махсус совғаларга эга бўлдилар.

Адиба ФАЙЗ.
Азамат АҲМАД олган сурат.

«Микрокредитбанк»нинг янги иш ўринлари

Томди Навоий вилоятининг чекка туманларидан бўлиб, Қизилқум чўлининг юзлаб чақирим узоқликдаги ҳудудларида жойлашган. Олис овулларга бориб-келиш, иш юритишнинг ўзи бўлмайди.

Аҳоли асосан бу ерда чорвачилик билан шуғулланиб, апрель ойи айни қўзилатиш мавсуми қизиган даврга тўғри келади. Туман ҳокими ўринбосари Жорилқосим Асубаевнинг айтишича, баҳор ҳавоси тез-тез бузилиб, ўзгариб туриши туфайли хўжаликларга боришнинг иложи йўқ.

Туман марказида кўплаб хайрли ишлар амалга оширилаётганини кўрдик. Айтишларича, бу ерда маданли ноёб минераллар заҳиралари мавжуд. Шу боис келажакда саноат корхоналарини ишга тушириш кўзда тутилса, ажаб эмас.

Янги иш ўринлари очиш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш мақсадида яқинда "Микрокредитбанк»нинг "Томдибулоқ" кичик банки ташкил этилди. Молиявий муассаса томонидан "Жигер" кичик корхонасига молиявий ёрдам берилди. Натижада 12 нафар хотин-қиз иш билан таъминланди. Қисқа вақтда якка тадбиркорликни ривожлантириш мақсадида 28 миллион 380 минг сўм маблағ ажратилди. Чўл шароитида яшаётган 40 нафар хотин-қизлар учун янги иш ўринлари яратилди.

Б. ТЕМУРОВ.

2007 йил — Ижтимоий ҳимоя йили

БОҒЧА-МАКТАБ ҲОМИЙЛАР ЭЪЗОЗИДА

Болалар юрт келажаги. Шу боис ҳам мамлакатимизда уларнинг ҳар томонлама камол топиб улғайишларига катта эътибор берилаётир. Бу борада саховатпеша ҳомийлар амалга ошираётган ишлар диққатга сазовор.

Қибрай туманидаги 22-боғча-мактаб намунали илм масканларидан саналади. Тузел қишлоғида жойлашган ушбу даргоҳда болажонлар бошланғич таълим бўйича илм ҳам оладилар.

— Маҳалла аҳли ҳамиша боғча-мактабимиздан хабар олиб туради, — дейди мудира Гўзал Пўлатова. — Моддий аҳволимиздан, бу ерда кечаётган таълим-тарбия ишларидан улар ҳамиша хабардор.

Яқинда боғча-мактаб ҳомийлари яна биттага кўпайди. "Экосан" халқаро ташкилоти Ижтимоий ҳимоя йили муносабати билан ушбу тарбия маскани ва Гулзор маҳалласида яшовчи кам таъминланган оилаларга бир неча юз минг сўмлик совға-саломлар тарқатди.

Нуржаҳон АВАЗОВА.

Миллий мусиқа

ТАНБУР — ЧОЛҒУЛАР СУЛТОНИ

Мусиқа асбоблари ҳар бир миллатнинг миллий мусиқасини ижро этишга мослаб тайёрланади. Шундай чолғулардан бири мақом асарларини ижро этишда Марказий Осиёда кенг қўлланиладиган танбур сози Юнонистонда ихтиро қилинган ва у 32 пардали бўлган.

Манбаларда ёзилишича, «танбур» юнонча икки сўздан иборат бўлиб, тан — юрак, дил; бур — тирновчи, қитиқловчи маъносини англатади. Бинобарин, танбур ўзининг сеҳрли, мафтункор, дилларга ором берувчи ва инсонга хуш кайфият бахш этувчи қудратга эга эканлиги билан машҳур.

Улуғ олим Абу Фаробий ўзининг «Мусиқага доир катта китоб» асарида танбур чолғусининг X асрларда Хуросон ва Бағдод турлари мавжудлиги ҳақида маълумот берган. Танбурнинг «най танбур» деб номланувчи камонли тури ҳам бўлган. Мазкур чолғу ҳозирда «сато» деб аталади.

XVI асрга қадар танбур симни нохун билан чертиб чалинадиган чолғу ҳисобланган. Унинг торлари ипакдан бўлган. Кейинчалик моҳир ижрочилар танбур товушининг тембри янада жозибадор бўлишлиги учун унга кумуш ёки мис симларни тақиб чалганлар. XVIII асрнинг иккинчи ярмидан бошлаб мақом асарлари танбурнинг соз ва пардаларига мослаб ижро этилган. Машҳур санъаткор Комил Хоразмий томонидан «Танбур нота чизиғи» тизимининг яратилиши муҳим тарихий аҳамият касб этди. Халқ усталари томонидан ясалган танбурлар, албатта, кўпроқ мақомлар ижросига мослаб ихтиро қилинган.

Ҳозир кўпгина Шарқ мамлакатларида ва Марказий Осиёда танбурнинг турли хил кўринишлари мавжуд. Улар бир-бирларидан катта-кичиклиги, узунқисқалиги, шакли, тор ва пардалари билан фарқ қилади.

Ўзига хос халқ чолғу асбобсозлик мактабини яратган моҳир усталар томонидан ясалган жуда кўп ёқимли, жарангдор садоли танбур ва дуторлар тарих музейларида, созандаларнинг қўлларида сақланмоқда. Таниқли санъаткор Турғун Алиматов ташаббуси билан Ўзбекистон Давлат консерваториясининг анъанавий ижрочилик кафедрасида танбур-дуторчилар ансамбли ташкил этилганлиги ҳам миллий санъатимизга бўлган эътиборнинг намунасидир.

Миллий мусиқамизнинг ёқимли ижросида, унинг авлоддан авлодга етиб келишида халқ усталарининг изланишлари катта ўрин тутади. Созанда ўзининг ижрочилик маҳоратини қўлидаги жарангдор, ёқимли садо берувчи мусиқа асбоби орқали ифодалаши, шинавандаларни хушнуд этишини ҳисобга олсак, бу фикрнинг тўғрилиги ўз исботини топади.

Акбар АЛИЕВ тайёрлади.

Қатралар

ЖОЗИБА

Унинг мафтун этувчи, жилмайган суратига соатлаб тикилиб ўтиришим мумкин...

Ундан маънолар ҳам уқиб бошлайман...

Унинг ЖОЗИБАси мени ўзига мафтун этиб қўйган бўлади...

Лекин билмайманки, бу ЖОЗИБА мен каби яна қанчаларни ақлдан оздираётганини.

Балки ЖОЗИБА шу орқали ўзини кўз-кўз қилаётгандир.

Ҳамма, оломон бўлиб интилаётган саробга эгалик қилиш орзуси ақлдан эмас. Аксинча, соддалик аломати.

Сенинг бу соддалигингдан нафақат ўзинг, бошқалар ҳам жабр кўради.

Чунки сен ўзинг кабиларни ҳам маҳлиёлик дардига дучор этдинг.

Энди улар ҳам сен каби саробнинг ёнида яшаётганлари билан фахрланиб ўтиб кетишади.

ЖЎНЛИК

Оппоқ қоғозга термулиб ўтираверсангу ҳеч нарса ёза олмасанг, додлаб юборгинг келаркан. Чунки бу лаҳзалар қалбингда бўшлиқ юзага келаётганидан, фикрлашинг жўнлашаётганидан далолат беради.

Борди-ю, шундай бўлса, ёзма. Бошқа бир иш билан машғул бўл.

Жўн фикрлар дунёнинг жонига аллақачон тегиб бўлган.

ҲАЁ

Кузги хазонрездан таъсирланиб, турфа хаёллар оғушида ёлғизоёқ йўлдан истар-истамас одимлаётган кимсанинг кўзлари қарши тарафдан келаётган нотаниш қизга тушди. Оҳиста ташланаётган қадам товушлари ҳам эшитила бошлади. Нотаниш қиз унинг ёнидан уялиб, қимтиниб ўтди. Оёқлари тезроқ йироқлашишга ундади. Қиздаги ибо, ҳаё йигитнинг нигоҳига одоб бўлиб қўнди. Қизни кузатишдан тўхтаб, йўлида давом этди. Бироқ икки-уч қадам илдамлагач, қайрилиб қараш истаги туғилди. Ортга ўгирилиб илдамлаб бораётган қизга тикилди. Кўзидаги бу югурик ҳозиргина туғилган ҳаё пардасини тўзғитиб юборган эди.

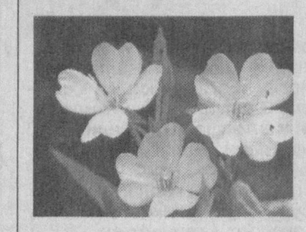

Азиз НОРҚУЛОВ.

БИЛАСИЗМИ?

Жирафа туғилган заҳоти ҳаётдан оладиган илк таассуроти — 2 метр баландликдан боши билан қулаш.

* * *

Африка туяқушининг 15 сантиметрлик тухуми 1,8 килограмм келади.

* * *

Александр Белл томонидан 1876 йилда ихтиро қилинган биринчи телефоннинг қўнғироғи бўлмаган. Чақирув трубка орқали хуштак чалиш йўли билан амалга оширилган.

* * *

Бридж — карта билан ўйналадиган ягона олимпия спорт туридир.

* * *

Дунёдаги энг узун осма кўприк бўлмиш Акаси–Кайкйо (Япония) тросслари бир-бирига уланса, улар билан Ер шарини етти марта айлантириб чиқиш мумкин.

Беҳзод ҚОДИРОВ.

Жаҳон ҳафта ичида

ҚИММАТГА ТУШГАН АЖРАЛИШЛАР

Forbes журнали сўнгги йигирма беш йилликдаги энг қимматбаҳо ажралишларнинг ўнлигини эълон қилди. Ушбу рўйхат суд материаллари ва оммавий ахборот воситаларида эълон қилинган мақолаларга асосан тузилган.

Ҳозирча ушбу рўйхатни Майкл ва Хуанита Жордан жуфтлиги бошқариб турибди. Рафиқасидан ажралиш машҳур боксчига 150 миллион долларга тушган эди. Улардан кейинги поғонани эса Нейл Даймон ва Марсия Мерфи эгаллаб турибди. Қўшиқчи 1994 йилги суд жараёнидан сўнг рафиқасига худди Жорданга ўхшаб 150 миллион доллар тўлаган эди.

Режиссёр Стивен Спилберг эса учинчи поғонадан ўрин олди. У "озодлик"ка чиқиш учун Эмми Ирвингга нақд 100 миллион доллар санаб берганлиги маълум. Ушбу рўйхатда Кевин Костнер, Харрисон Форд ва Пол Маккартни сингари машҳурларнинг ҳам номи ўрин олган.

СЎНГГИ РОМАН

Жон Рональд Руэл Толкиеннинг вафотидан 34 йил ўтгач, унинг сўнгги романи босмадан чиқди. "Хурин болалари" деб номланган ушбу романни ёзувчининг ўғли Кристофер Толкиен нашрга тайёрлаган. У бунда отасининг қўлёзмалари, қораламалари ва кундалигидаги қайдлардан фойдаланган.

Роман воқеалари Толкиен томонидан тўқилган эльф афсоналарига асосланган. Воқеалар Ер марказида бўлиб ўтади. Қаҳрамонлар Туор ва Ниенор адибнинг яна бир китоби "Сильмариллионе"да ҳам учрайди. Аммо бу сафар уларнинг саргузаштларига катта эътибор қаратилган.

Ноширларнинг ишонтиришича, китоб етарлича муваффақият қозониши учун барча асослар етарли. Дарвоқе, романнинг ўзини марҳум ёзувчининг энг сўнгги янги асари, деб баҳолаш мумкин. Боиси, ёзувчининг кундалигида кўплаб якунланмаган қайдларни учратиш мумкин. Аммо бу асар ғояси адиб томонидан мустақил китоб сифатида чоп қилиш учун етарлича шакллантирилган.

Чипталар баҳоси 5000 доллар

2008 йили Хитойда бўлиб ўтадиган Олимпиада ўйинларига чипталар сотуви бошланди. Бу ҳақда олимпиадани ташкиллаштириш бўйича Пекин қўмитасининг вице-президенти Ван Вэй маълум қилди.

Сотувга чиқарилган чипталарнинг сони 7,5 миллион донадан ортиқ бўлиб, унинг 75 фоизи ички бозорда, қолгани эса хорижлик томошабинлар учун сотилади.

Чиптага интернет орқали ҳам буюртма бериш мумкин ёки махсус ташкил этилган марказ (+ 86-10-952008) орқали ҳам харид қилиш йўлга қўйилади.

Олимпиада ўйинларининг очилиш ва ёпилиш тантаналари учун мўлжалланган чипталар қиммат нархда бўлиб, баҳоси 5000 (650) доллар ва 3000 юан (390доллар)-дир. Мусобақалар учун мўлжалланган чипталарнинг асосий қисми баҳоси эса 50 дан 150 юангача (20 доллар)гача қилиб белгиланган.

СУЗУВЧИ АЭС

Россияда дунёдаги илк сузувчи атом электр станциясини қуриш ишлари бошланди. Ушбу АЭС Северодвинскда бунёд этилади.

Биринчи сузувчи АЭСнинг қуввати 70 мегаватни ташкил этади. У ишлаб чиқарадиган энергия йирик "Севмаш" бирлашмасининг эҳтиёжлари учун сарфланади. Фақатгина энергиянинг бешдан бир қисми умумий электротармоққа чиқарилиши мумкин.

Лойиҳани амалга ошириш учун 200 миллион доллар сарфлаш кўзда тутилмоқда. Лойиҳанинг ўзини оқлаши учун камида етти йил талаб этилади. Дастлабки АЭС 2010 йилда қуриб битказилади. 2016 йилга келиб эса еттита шундай станциядан иборат флотни ташкил этиш режалаштирилган.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди.

НАЗОКАТ ГУЛШАНИГА САЙР

"Олтин мерос" халқаро хайрия жамғармаси Тошкент давлат маданият институти билан ҳамкорликда тадбир уюштирди.

"Назокат гулшани" деб номланган давра суҳбатида Ўзбекистон халқ шоираси Ойдин Ҳожиеванинг "Назокат" номли шеърий тўпламининг тақдимот маросими бўлиб ўтди.

Тадбирда иштирок этган институт ректори, профессор А.О.Тўраев юртимизда санъат ривожи йўлида амалга оширилаётган эзгу ишлар ҳақида алоҳида тўхталди.

Халқаро "Олтин мерос" хайрия жамғармаси раиси А.Каримов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими О.Аҳмедова, филология фанлари номзоди Р.Жомонов, шоира Қ.Раҳимбоевалар янги шеър ва бадиҳалар тўпламининг адабиётимизда тутган ўрни ҳақида мулоҳаза билдирдилар.

Янграган куй-қўшиқлар тадбирга ўзгача руҳ бағишлади.

Адибахон ҒАЙРАТ қизи.

Мерос

РОМИТАН ТАРИХИ

Ромитан номи тарихий манбалар ва ривоятларга кўра, «ороми тан» — «тан ороми» сўзидан олинган. Ромитан атамаси туркий митан уруғи номидан келиб чиққан деган тахминлар ҳам бор.

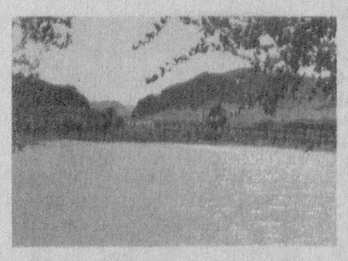

Ромитан Шарқнинг энг қадимги шаҳарларидан бири ҳисобланади. Ромитан шаҳри Араб халифалиги ва Самонийлар даврида ҳам ўз мавқеини сақлаб қолган. Хуросон волийи Абу Муслим (718-755 йиллар) Бухорога ҳар гал келганида ўз қароргоҳини Ромитанда жойлаштирган.

Мўғуллар даврида таназзулга учраган Ромитан Темурийлар, Шайбонийлар, Аштархонийлар даврида қайта тараққий этган. Бугунги кунда Қўрғон қишлоғида сақланиб қолган тепалик вайроналари шаҳар тарихига оид яна бир мисолдир. Ромуш номи билан аталган иккинчи қадимий шаҳар харобалари эса Ромуштепа дея аталиб, у айни пайтда Жондор тумани ҳудудида жойлашган.

Сўнгги ўрта асрларда асос солинган, бугунги кунда Ромитан туманининг маркази ҳисобланган Ромитан шаҳри вилоят маркази Бухоро шаҳридан 17 километр узоқликда жойлашган. Ромитанга 1981 йилда шаҳар мақоми берилган.

Бугунги кунда Ромитан кўркамлашиб бормоқда. Айниқса, шаҳар марказий кўчалари обод, кўкаламзорлаштирилган. Истиқлол йилларида Ромитан чин маънода ўзининг қадим шаънига муносиб ривожланиб бормоқда.

Ихтиёр ЙЎЛДОШЕВ.

Ўқинг, қизиқ!

... У пайтда мен 9-синфда ўқирдим. Шу йили отамнинг кўзи кўрмай қолди. Олиб бормаган еримиз қолмади. Ёруғ дунёни кўриб юрган отам қоронғу дунёга киргандай бўлди.

СЎҚИР КИШИ ДУНЁНИ КЎРДИ

Шундай қилиб вақт ўтаверди. Акам Мирзахон уйланди. Отам қувониб, ўғлининг пешонасидан ўпиб: "Аллоҳ келиним, қуда-қудағайларни кўришни насиб қилармикин", — деди армон билан. У бу сўзларни кўп такрорларди. Уни эшитиб биз ўксинардик.

Ҳамманинг ўз армони бўлади. Отамнинг армони эса келини билан қудасини кўриш эди. "Армонсиз одам бўлмайди, армонга кўнгил тўлмайди" деганларидек, одам армонига етиш учун унинг энг баланд чўққисига қўлини чўзади.

Бир куни уйимизга янгамнинг ота-онаси, яъни қуда-қудағайлар келишди. Шу куни мен отам билан бирга ҳовлида ётдим. Бир пайт отам: "Юлдузлар қандай ёруғ-а, ярқираб кулиб турибди", — деди. Мен эътибор бермасдан ётаверидим.

"Етти қароқчи ана, темирқозиқ бунда турибди", — деб ўтириб олди. "Анави машинанинг ранги оқ, мана бу кўк экан, бу қайси бирининг машинаси экан?" — деди яна. Мен қувониб уйга югурдим. Аввал ҳеч ким ишонмади. Отам уйга кириб, қудасининг қўлини олиб, келинига жилмайиб қаради. Улар билан бироз ҳангомалашиб ўтиришди. Ҳаммамиз жуда хурсанд бўлдик.

Бироқ қувончимиз кўпга чўзилмади... Отам яна кўрмай қолди. Биз отамизнинг ниятига етганига қувонсак, Аллоҳнинг ҳамма нарсага қодир эканлигига ишондик. "Астойдил тиласа, сўқир кўздан ёш оқади" деганларидек, отам армонига етди, келинини, қудасини кўрди. Тўрт ойдан кейин эса у киши оламдан ўтди. Ўша кунги воқеа ҳаммамизнинг қалбимизда бир умр сақланиб қолди.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ тайёрлади.

Санъат

Республикамизда дастлабки ўзбек цирки жамоаси ташкил топганига 65 йил бўлди. 1942 йилда ўз фаолиятини бошлаган бу ижодий жамоага Тошкенбой Эгамбердиев, Карим Зарифов каби машҳур цирк усталари бош-қош бўлишган. Ўзбек цирки артистлари шундан буён ўтган йиллар мобайнида ўз маҳоратларини ошириб, халқаро доираларда танилди.

ЎЗБЕК ЦИРКИ 65 ЁШДА

— Шуни айтиш жоизки, аввалари ўзбек сўз бойлигида «цирк» атамаси учрамас эди, — дейди Тошкент Давлат циркининг фахрийси Султон Воҳидов. — «Цирк» сўзи лотинча «циркус» сўзидан олинган бўлиб, доира маъносини англатади. Бинобарин, цирк саҳналарининг кўпи диаметри 13 метр бўлган доира шаклидадир. Ўлкамизда цирк алоҳида томоша турлари, масалан, «от ўйини», «дорбозлар ўйини», «паҳлавонлар ўйини» каби номлар билан аталган.

Йиллар давомида ўзбек цирки намоёндалари ўзларининг ижрочилик маҳоратларини республикамиз шаҳарларидан ташқари, бир қанча хорижий мамлакатларда ҳам намоён этдилар. Тошкентда янги цирк биноси қурилиб, фойдаланишга топширилиши нур устига аъло нур бўлди. Пойтахтимиздаги Хадра майдони ҳуснига ҳусн қўшиб турган бу муҳташам бинода томошабинлар учун ҳам, цирк артистлари учун ҳам қулайликлар яратилган. Унинг томоша зали уч минг ўринли бўлиб, ҳавоси сунъий равишда салқинлаштирилади. Бу ерда асосий ва машқ ўтказиладиган зал мавжудлиги пойтахтимизга чет элларнинг энг яхши цирк жамоаларини таклиф қилиш имконини бермоқда.

А.АЛИЕВ.

Муассис: «Миллий тикланиш» демократик партияси

MILLIY TIKLANISH
Миллий тикланиш — миллат келажаги

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи Ҳосил КАРИМОВ

ТЕЛЕФОНЛАР:
Қабулхона — 133-67-51. Бўлимлар — 136-58-73.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.
Босишга топшириш вақти 20.00
Нашр кўрсаткичи — 158

Газета 02 23-рақам билан рўйхатдан ўтган.
Буюртма: Г — 323.
Ҳажми 2 босма табоқ.
Адади 1934
Сотувда эркин нархда

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Манзил: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй

1 2 3 4 5

Босишга топширилди 21.20